



“O” kifilkɨ Tmrt Qubis

Astamari maxsaaf



Top'ia Fedəral Diəmokirasi Ripobilik
Tmrt Minister



Dəbub Yint Yintki Yaabakie Kilil
Tmrt Biiro



“O” kifilkɨ Tmrt Qubis

Astamari maxsaaf

Mamstəy ka bangrs səkiz

Bab Hawaz H/yəsus
Bab Matəbe Aləmayo
B/n Maakələch Gidəy
Bab Ali Amənti
Bab Daŋachəw Məsələ
B/n Nətsanət Ayən
Bab Mulugeta Gaabisa
B/n Yodit Məkətə
Bab Məsfin Təfəra
Bab Dəbərə Abdissa
Bab Abəra Mahari

Taachikiz

Zərihun Dubalə
Fiqadu W/sənbət

Baŋgərs səkiz

Anləy Kaassa
Wəndmu Tadəse



Top'ia Fedəral Diəmokirasi Ripobilik
Tmrt Ministər



Dəbub Yint Yintki Yaabakie Kilil
Tmrt Biiro

Wonm

Maxsaaf hhaakɲ mamskɲ hat xuuskɲ ka faynans kuokɲ huonsuki el ki gob banku, yunisəf, səf zə childrən, rayt tu pləy, edibi, kotəbe metropolitan Yunibərəsti ka benishaangul gumuz y/k mængist tmrt biiro tinishi.wonm hhaakɲ hat ishi suma oshkunkaay kida iakz dirjit ka yaabakie tmrt kudu hhaa yəshu kiz aamin qiabgis takinishi.hhaasis Tmrt ministər wonm takigo.

© Top'ia Fedəral Diəmokirasi Ripobilik

Tmrt Ministər

1^z Qəydn 2010T.H



Top'ia Fedəral Diəmokirasi Ripobilik
Tmrt Ministər

ISBN: 978-99944-2-865-6

Wukɲ	vii
Buudu qubisika Tamrs kudu-	vii
(Atsm qoykɲki kifil tmrt)	1
Saamnt 1 ^z	1
Saamnt 2 ^z	4
Saamnt 3 ^z	7
Saamnt 4 ^z	9
(Atsm xaagɲz kifil tmrt)	12
Saamnt 5 ^z	12
Saamnt 6 ^z	15
Saamnt 7 ^z	17
Saamnt 8 ^z	20
(Atsm kaduɲki kifil tmrt)	23
Saamnt 9 ^z	23
Saamnt 10 ^z	26
Saamnt 11 ^z	28
Saamnt 12 ^z	31
(Atsm kubmz kifil tmrt)	34
Saamnt 13 ^z	34
Saamnt 14 ^z	37
Saamnt 15 ^z	40
Saamnt 16 ^z	43
(Atsm uchuz kifil tmrt)	46
Saamnt 17 ^z	46
Saamnt 18 ^z	49
Saamnt 19 ^z	51
Saamnt 20 ^z	54

(Atsm yakuz kifil tmrt)	57
Saamnt 21 ^z	57
Saamnt 22 ^z	60
Saamnt 23 ^z	62
Saamnt 24 ^z	65
(Atsm tuusuz kifil tmrt)	68
Saamnt 25 ^z	68
Saamnt 26 ^z	71
Saamnt 27 ^z	73
Saamnt 28 ^z	76
(Atsm ziaɗz kifil tmrt)	79
Saamnt 29 ^z	79
Saamnt 30 ^z	82
Saamnt 31 ^z	84
Saamnt 32 ^z	87
Honsu maxsaaf	90
Hienu qoy nuogu wuchiku	91
Ins 1:- “O” kifilkɗ Tmrt sis Qubisnki basisinki honsu naagnj	92

“O” kifilkj tmrt astamaria maxsaaf

Astamari maxsaaf

Wukj

Astamari maxsaafa mamsinkidaa ishikj biargu 6 amki dadakiesis aamkst iskj ebma kadu tamu xaagj saamntsis tadŋki gatski xaafkŋka gatski dad yaasdakiekj gatski eduka gatski xaafkŋka tatski hadika dogj baluka yaabkakj ebm akalbisŋz tigo. Hhaa sis kilikakie tmrtas isikj dogj bala gəsi amki kudu qank ishi taanŋ baasisigo. Hhaa kuokj astmariakiekj maxsaafa astamariahie tsanka choshtka yirish qəynt a edŋkst astamariakie dadu yaasudakiekj xuskŋka ishikj kifil amaka ishi ebm tmrtas tsantka choshtka ishi məchishte tamari dadakiekj xuskj ishi xaagumidasis ishis tadŋkigo.

Buudu qubisika Tamrs kudu-

Tmrt tuusu Howdŋ qank mamsnkiz aaməkst kifilkj hhaytki kaasiyakj manəz kadu tamu dəqiqa tadŋkigo. Tususu Howdŋakie (1) “buudu nuogum saat” (2) “zhuakj qoy” tsəy kiəlu” (3) “əy saat” (4) kifilkj hhəyt ki kaayiskie (5) ishi qəy səssŋki kiəlu” (6) “niyani xuskŋki kiəlu” (7) “kifilkj hhəyt ki kaayiskie” tinsho. Astamariakie ishikj xuskj kiəlu ishi hownsminki kudakj qoyda qoydakj hat a ustisŋ basisigo

Hhaa a gəndŋkst astamariakj maxsaafkŋ hat ki gətsinki kifil kiəla buudu nuogum saat a amkint qiyant astamaria kifil kiəlas əy qank a ama tsəy tsəyte ishi tamrsŋ basisgo. Astamaria tamari dadakie nuogu qoykj hhat ishi tmr hheshinki kiəla shuguz a amdasis iti ebda hhelki dadakie kek iti tamrsdadas ishi sədaz a amdasis hhaakj gusint kidakie qiəyabgis tinsho.

- 1^z. Kiəlakj tmrt qubisi kuokj astamaria maxsaafka buudu nuogumu karduka tsəyka əyka ishi qəy xusizka kifilkj chongkika hhəykŋka ki kaasyika niyani xuskŋka hhaakj sap‘m 3 hounsus amŋki tmari maxsaaf qiəbgis:-Hadika Diizinka Dogj saynska ki maxsaafakie qank a tamarsiz basisgo.
- 2^z. Həlki tmrt kiəlakj chong ishi xusŋ basisdaada gatsnki eduka gatski xsuufuka gatsnki hadika dogj balka yaabka ishikj chong ishi xsuusiz tigo.
- 3^z. A giəl a giəlki hounsus baasdəki dadakiesŋ ŋ beeru tmrtakj məchas ishi tamrsinki kuduakie hownsu naagŋka zarkj kudakiedakiekj utuŋka amaka qank qoy amkiz tmrtas ishi utu tamrn iti eŋki kuokj basisiz tiog. Qiəbgis aabu kayki dadu kifilkj chong istishkint aabu buoski ishikj kuchuqank ishi məch xusŋ e tamrsnti. Yiəqyant siskŋkayt qəadəki dadakie istishint qiəbgŋki edu qank ŋ tamrsŋ basisigo.

4^z. Dadakie ishi tamrda ishkn dogh baltat ishi xuuski nuogaken qəydŋki nuogu ebte qəy sətə uoysiskay ishi xaagm xaagm qəyda kaaysi qank ishi giəli ishi tamrkst tigo. A amdasis kaaysi qank ishi tamrda iskn berkn kay a kiddasis iti xuusi shoyt/hhel/ ki tmrtakŋ chong kaaysi e tamrsz iyakz basisigo.

5^z. Dadakie ishi akrsiki akraska qəydn man mandkien kifilkŋ chong iti tsitu anz basisigo. Hhaa ishi astamaryakie dadakie siska iishi babka ishi kuoyka ənjis taz tigo. Astamaria dadakie tachimas a sənki kudu tigo. Hhaa a edŋkist jəysh qəykidakieka qəy hotsukay kidaknka ishi qəykids a sədnz basisigo.

Hhaakŋ guysint wukŋ sis a aməz gəsi hiəki tmrtakŋ məchakŋ hat hiəlki nuogu hiirdŋkigo. Hhaakŋ sap'm kiəlki tmrtakŋ məcha gats tamrsinki kudu tadŋkigo.




Buudu nuogum kiəlu

“Buudu nuogum kiəlu” gəndada gatsnt ki 30 dəqiqa tmari dadakie istishki saamtakŋ chong ishi tamrte nuogakŋ ebma nak aamkint ishi xuusŋki saat tigo. Buudu nuogumas dadakie ishi tamrnkidakŋ hat kek ishi afisə utu tamrn ednz tigo. Hhaakŋ hat buudu nuogum ednzka uochkŋ qank siskŋka gant kidakiesn ustisinisho.

Buudu nuogu ishi nuogumn edniz:-

1. “Buudu kardu” a gndkist atsm qoy sis ishi tamrnki tmrt wərqat iyakzkn hat qəydnki akr a amkst iskn chong nof amnki nuogu iskn chong məchki akr tigo.
2. Tmari maxsaafakŋ hat ki akrakie ka
3. Akr man mandakien ŋ hounsumz basisigo.

Tmrt kiəlakŋ hat hiəl  “Buudu nuogum saat” gədki ebmas iti yaafkst “Buudu nuogum kardu” iti qiabgisda tmrtakŋ məchaka hiirkŋka hiəlki ebəmas (siyalika karzka gəshaka yaabkn haduka iib yaabka kar man mandakie) tadŋkidakiekŋ hat iti guchinki uochkŋ iti guchi uochiŋ basisigo.



Tsəy kiəlu

Tsəy kiəlu gədnki tmrt kiəla dadakesis uynd tsakiki nuoguka tsəyka ŋ gənishi siisŋki kiəlu tigo. Tsəya dadakie saamtakŋ chong ishi tamrkidas ustisəz a amkəst hhədnte dadakiesis tsəya a gəndishi siskŋ chosht ishi bangərs gətə ishi uochn ednte tsəakŋ chuong hiirdŋki yaabakieka naagŋka yap'mka hhaakien ishi xuusn hounsigo

Tsəyas a gəkidakŋ tsant dadakie tsəykn chongki ebmas ishikŋ giəlig kek a wukint uochi xusinti. Yekŋ chuosht tsəyas hiənu kalis iti gənishi sisa. Tsəyas dadakie sis ŋ-gənkŋ tsant

kek η-nabb eduqank gənishi sisη basisigo. Tsəyas iti gənti siskη chosht tsəyakη chuong hurtiki uochkη uochinti. Tsəyas iti gətskist “η-gəna sise?gənsisa.” Tsəyas ishi huotsukstka η-tsəyas bangrsnti goη. Hogηtat tadnki xhəydnakien kek goη.

Əy kiəlu

“əy kifil kiəlu” astamari maxsaaf hhaa qanη məchshn tadnki əyakiəka gob dəmbi əyakiəka əy naagnakie kaasis saamntakη chongki tmrtas ustsiz tigo. Əy kifil kiəlt maxsaaf hhaa qanη məchish tadnki əyakiə saamnta tmrtas ustisgo. Gatsi shigz amki əyakiə shoyt el əy qanη sisno. Əy shadndkie tsuku tsku qanη besk xaagm xaagm əysisη. Yiəkη choysht dadakie etkη choysht əyas ishi gen eoη. Hiənu qoy nuogakie yash ishi ebkint sə əyas ishi gab əya. Ishi əydaη choysht ishi siski hiənu qoy nuogas tsant ishi tamrki tmrt nada qanη aməchshnkint uochitəy nuogumstəy eoη.

Astamaria astamri maxsffaka əy maxsaafkη chong idηki əyakiə kiamakη bayg sidi milkit istkigo. Idηkaiyt kidaka sidi milkit tana istkiti. Hhaasis idηkiytki əyakiə dogηtat ki gηdn bastəy istkiyt kidaska a mamsu əysiz basisigo.

Ishi qəy xusηki kiəlu

Astamaria/ren saamntasis qubsni ishi gəli /buudu qəydnakη sap'm dadakie juakη qoy nuogu qoy ishi qəy xusηkida tamari maxaafakη hat aama. Tamari maxsaafakη hat kidas ishi wosndagant ishi qəydənt soη. Wosiyas kek siskay qiadəki dadakie sis huonsu tasη. Ishi qəy xusz hhaa nuogum kiəltka man manz ishi qəykidakiekη hat ishi xusn a edakη sap'm aabu boskika hiənu qoy nuoguka hadika ishi bertəy xsaaftəy akrakien disktəy e ishiη kuchaska wuchkutəy ebm ishi ta qəy xuusn ego.

Kifilη chong ednki kaaysakie

Kaaysi hhaa saamntakη chong ishi tamrdadasn ustsηki qəydn tigo. Hhaakη sap'm kaaysa buudu qanη ishi kaastndasis dadakie buudu qəηk ishi tamrzka ishi qəyzn huonsuz tigo. Gats el ki kaaysibaabakie kaaysa dəmbiyas ishi xuskint soη. Kaaysas kek kaaskay η qiant huonsaka zinguka xusxsη. Kaaysa a kaastnki kudu atadnkidasis wosia kuduk ishi qəya.

Kifilη həyηkη ednki kaaysakie

Dadakie el kaaysi qanη ishi tamrdada xustnkigo. Kaaysakie saamntakη chong ishi tamrki ebmas qoy tanishi ustsdaaz titi. Yiəkη sap'm inkη kuchuka iituka ustutəy inkη hadakie gab qəyn huonsudaaz tinishi.

Getsi dadakie kaasŋki bala hhaashunzka zingŋ kodekay qiaz atidas kek soŋ. Yiəkŋ choysht el ki dadakie kaasŋ ishi tint ebm. Ishikŋ kint ishi kaasŋ gant mamsŋ. Ishi qəykizn məchitəy sətəy buudakŋ chongŋ ishi gab qəyn eoŋ.



Niyani xuuskŋ kiəlu

Niyani xuskŋ kiəlu dadakie a gəli agəli karzu anki akr quxstəy atstəy akr akrs siali disktəy nuogu qoyn toku qanŋk akrs qəytəy wərəqət chont əy qutsutəy ishi eagəli ki karzu qəyn ŋ eŋki kiəlu tigo.

Tmrtakŋ məchi qoy qoydakie saamnt qoy qoykŋ hat astamari maxsaafakŋ hat kek andntəy tamari maxsaafakŋ hat ishi xaagmnkidasis gobnki məchi istkinishi.

Ishi xuuskidas ŋ zarnki kudu

Astamaria/ren dadu qoy yir axuskint yir a eŋkintka a qəykŋki nuogu yir axuskint shoyt kiəlt zarkŋ azar xusz basisigo. Zarkŋkŋ ebma dadakie shoyt kiəlt ishi məchin bastnkidas ŋ bas sə huonsu tasŋki kudu tigo. Biargu hhaakŋ choyshtki dadakie ishi xuskidas ŋ zarinki kuda tamrka tamrs kudu aamkst Astamaria/ren el ki dadakie qəydnas (kaaysi, tsəy, nuogum) buuduqankka ishi gəlis ishi qəy dadas asən qəydnz amigo. Hhaakŋ sap'm aatubaabakie ishi dadakie igŋ ishi xusn a edn iipmka huonsu tadnz basisigo.

Biargu hhaakŋ chongŋ ednki zarŋ dadakieustdakŋ sap'm a gəli a gəliki zarkŋ zarkŋka zarkakŋ yafkŋas qabsu dadakien tsantka choyshtka kesistəy qoydakŋ kar qoydakŋ ishi tsakin ŋ edaz tana titi. Kudu hhakŋ chongŋ astamariakie dadakien ishi huonsuŋ edadakŋ sap'nm iskubaabakie ishi dadakie igŋ kudu ishi xuusŋka huonsu ishi taan a edniz basisigo.

Tmrt huonsu naagŋ

Tmrt huonsu naagŋ tmrt qoyn məchin tmariyakie iayakz ishi xuustəy qəytəy eŋki tmrtka tamrsikanaagŋ tigo. Tmrtakŋ tadnas a kuokŋ qank tmrt huonsu naagŋ tmrtka tmrsika haadua edn huonsumtəy tmrta qəydəkŋ hat a utunkida gant hiəshigo. Iakz as tamrkayki dadakie sis huonsu naagŋ huonsum dant ishi xusn eaz tigo. Hhaasis a gəli a gəliki məchakien tmrt huonsu naagŋ qank e kiamsu tamrs dadakie nuogakien dant ishi xuusŋ eaz tigo.

Astamri maxsaafkŋ chongŋ elki saamnta tmrt huonsu naagŋ hiirdŋ andikinishi. Huonsu naagŋaka astamariakie sis qiabgis gant ten andikiz ishi ankst astmaria/ren tmrt qubisa gant guchtəy yiltəy ka dogŋ baalu qank mamsin huonsukŋ hat hiəshiz tinishi. Hhaasis kiamki akrakien (fuotu akr, fuostər akrki naagŋka a gəli a gəliki naagŋakien) huonsum dadakie iŋg kudu kuotŋ tamrsinz astamriakie qəydŋ tigo. Huonsu naagŋakie shishtatki nuogu qank qəydŋ huonsumtəy ka ishi gəli hurtiki nuogakien ŋ huonsumniz xhydŋgo.

“O” kifilnɔ tɔmrt mɛchka ishi tanki xuuskɔ ka

“O” kifil tɔmrt qubis gɛdnki ebmakie ayen tɔmrtɔ dɛmbi qank yaku mɛchakie /ing kudakie/ qank kotɔki xuuskɔka biargakɔ chongɔ ki mɛchiakiekɔ chongwunki kifil kiɛlu gashkɔ hhaakɔ guyn andikigo. Yaku mɛchakie ishi gɛli beskɔkayt qiya qoyda qoyda qank mɛchishm shoyt kiɛlttamrka tamrsi kudukɔ chongɔ qɛyɛndaz tinishi.

1. Yaabkɔ haaduka qiabgis haadu ign (140 kifil kiɛlu)

Am baastnkida:-

- Yaabkɔ haadu huonsuka qɛyɛɔ a gɛli a gɛliki wɛshakie ebmka kanguka qutuka yaabkɔ haadu ber xuusinishi.
- Ishikɔ haadu iitu iak iakidakie qank wɛsh yaabkɔ haadakie gab qɛyn enishi.
- Iitu yas yasadakie gab qɛyn kalbisinishi.
- Jiɛzh sis amki haadakie kuokɔ el kiɛlt qɛy iskinishi.

2. Edu nuogu ignka huonsumka (150 kifil kiɛlu)

Am baastnkida:-

- Kek hhɛyɛdnka xuuskɔka bangrsi tadnizka iskinishi.
- Mandakie qank ebm hat qoy ishi amki xuuskɔ iskinishi.
- Nibab kudun iskinishi.
- Tsantki tsaafkɔ mamsuka tsaafkɔ iskinishi.
- Niyɛni xuuskɔ ign iskinishi.

3. Hadi ign kudu iskinishi (150 kifil kiɛlu)

Am baastnkida:-

- Hadiyakien bertɛy kaditɛy enishi.
- Nuogakien qoy amkizka kiamikizka xuusinishi.
- Mak naagɔyakien xuusinishi.
- Gobkɔ ebm genishi.
- Kiɛlukɔ ebm ginishi.

4. Ishi gəliska yaab hhaashundakɲka am igɲ (120 kifil kiəlu)

Am baastnkida:-

- Ishi gəlɪs eɓm gədnkaishi gəlɪs ishi huonsumki xuuskɲ iskinishi.
- Yaab hhaashunda amka xuuskɲka iskinishi.
- Ishi gəliska dogɲ balu jiəyɓh kuotinishi.
- Mandakien huonsuka zingum hhaarkistəy bəybəytəye enki kudu iskinishi

5. Dogɲ balu xuukɲigɲ (130kifil kiəlu)

Am baastnkida:-

- Danki dogɲ balu xuusinishi.
- Dogɲtatki nuogakien ebinishi.
- Dogɲ balubəybəy bas xuusinishi.
- Dogɲ baluki zingu kuodenki nuogakiesn xuusinishi.
- Dogɲtatki naagɲ am xuusinishi.

6. Zarkɲ qəydnka ustis eɓm igɲ (110 kifil kiəlu)

Am baastnkida:-

- A gəli a gəlɪki akrka karzka xuusinishi.
- Akr akrstəy diskitəy enki igɲ iskinishi.
- Ishikɲ dogɲtatki nuogakien huonsum a gəli a gəlɪki karzu ishi qəyki igɲ iskinishi.
- Əy mamsukɲ hat iti gəɓmki baskɲ iskinishi.
- Zarkɲ xuuskɲ kudakien xuusinishi.

Astamria/ren saamtakɲ chong mamsinki kifil kiəla 25 a amkst so gədnki məch kifil kiəlu gashkɲ kuokɲ a gəlɪki a gəlɪki məchakɲ qang ki am bastnkida ishi gəlɪs iti kifil kiəlu gəshkɲ istkigo. Hhaa kuduk yaabkɲ haadakieka qiabgɪs haadake igɲ 4 kifil kiəlu, edu nuogu igɲka huonsumka 5 kifil kiəlu, hadi igɲ kiəlu 5 kifil kiəlu, ishi gəliskayaab hhashundaka am igɲ 4 kifil kiəlu, dogɲ balu xuuskɲ 4 kifil kiəlu zarkɲka ustiska eɓm igɲ 3 kifil kiəlu ishisis mamsinkigo. Hhaa xaagm xaagm kiəltat qəydnkida tana dadake ishi kobzka huowzka suogu saatkɲ hat amity.

(Atsm qoykŋki kifil tmrt)



Saamnt 1^z

Saamntakŋ chonŋ ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Yabkŋ hadu sumu biärnishi. (4 kifil kiälu)
- Dagŋ baaltat kar a gäli a gäli qogdäki nuogu bernishi. (5 kifil kiälu)
- 1-9 hadi hadinishi. (5 kifil kiälu)
- Gäydm (qabgig:- hhänjismka kafika shorkŋka duufuka hhakien genishi). (4 kifil kiälu)
- Ishi dogŋki baalas dogŋ baal manz qanŋ nëshushnishi. (4 kifil kiälu)
- Akr siska karzusi amki naagnakie berinishi. (3 kifil kiälu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsənz, uochkəjka banğrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsə naəgə

- Buudu nuogum kardə, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, yaabkəj hadun səsəsdəki akr 1-9 hadi gəbəxa, hadi lotə, hadnki nuogu (qorki, hharxhi kar man manz) gəydməski akrakie əy naəgəkie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, agəli a gəliki siali anki irsasu, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikəj hat shar gus amdəki mizan kaaysi, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardə atsm 1^z

Buudu nuogum uochəkie

1. Akrakəj hat yir yir nuogu asəndəni?
2. Səndəki akrakəj hat yir qogəj sisisz ist ishikini? Ishikəj dagətat el kiəlt sistndəki qogəj yir ishi tini?
3. Akrakəj hat ays iyyka inchika kar man ziti sədsni?
4. Akrakəj hat iti sədəki yaabakiekəj chong kumukəj sap'm iti sədəki hadakie nak nak ishtini? Kumukəj sap'm amki hadiakien yiki təkəi qiabgssini?
5. Akrakəj hat ishi sədəki gogəj baala iti dogəj baala qəjək aneshushnkst yir aakrkini?
6. Akrakəj hat gəydmstəy, hhənjismstəy, irstəy, shorshtəy, kaar manz, qiabgisdaaz naz tənəi? Iti yir yir kiəlt təniti hhənjismdəni? Iti hhəjismkst yir iti edəni?
7. Iti sədəki akraş əj akraşəj basnt yir yir naəgəj abasisini?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafakəj chong hadi 1 “Komtu i-gəli xusis” nuogas gənishi yiəkəjki uochkəjakieka qoy amki uochkəj uochəj. Huogətat xhəydnas achəyis.



Kifilkəj həyəkəj edndəki kaaysakie

- Kifilkəj həyəkəj edndəki kaaysakie maxsaafakəj chong kaaysi hadi 1 “inkəj tsantki hadiakien oshku” gədəki kaaysi yaabkəj hadakien ishi xusin huonsəj.

- Kifilkñ həykñ edndəki kaaysage maxsaafkñ chong kaaysi hadi 2 “yaap’m kaaysi” gədəki kaaysas kaas dogñtat sistndəki hiənakiēn ishi ber xuusn eoñ.
- “Wolki kaaysi” dadakie ishi barkidas ishi kaasn e dadakie el ki nuogu ishi gəyn huonsuñ.



Ishi qəy səsisñki kiəlu

- Qəydn 1:- qəydn maxsaafkñ chong qəydn 1kñ hat kidagant dadakie qoy qoy ishi qəy tsəyakñ hat Komtu izhin I xusdagant kifilgat mandakie.
- Qəydn 2:- qəydn maxsaaf chong qəydnz hat kida gant 1-9ki hadiyakien ishi oshkun eoñ.
- Qəydn 3:- qəydn maxsaafakñ chong qəydn 3kñ hat kidagant 1-9 ki hadiyakien ishikñ kialu, qorki yiəqiant qoy amki nuogu ishi anu hadn eoñ.
- Qəydn 4:- qəydn maxsaafakñ chong qəydn 4 hat kida gant hadi kardu ishi huonsum 1-9 ki hadiyakien edu qanjk oshkun eoñ.



Niyani xuuskñ kiəlu.

- Akr qəydnisi amki naagñ qiabgis:- irsas, karsu naagñ, lapis, chatis naagñ wərəqət hhaakien kobe dadakie xuusn eoñ.



Kifilkñ chong edndəki kaaysakie

- Kifilkñ chong edndəki kaaysakie maxsaaf chong kaaysi hadi 1 “yir ishi gəydni?” gədəki kaaysas kas a gəli a gəliki geydi ishi qiabgsn eoñ. (Qiabgis:- hhənjişmka duufuka geydn...)
- Kifilkñ chong edndəki kaaysakie maxsaaf chong kaaysi hadi 2 “hadi loto” gədəki kaaysas ishi kaasu hadiyakien hiənu qanjk bern huonsuñ.



Əy kiəlu

- Əy maxsaafakñ chong əy hadi 1 “tmrt iipm ñ təga” gədəki əys ishi əy tmrt ii ishi utun eoñ.
- Əy maxsaafakñ chong əy hadi 2 “yaabkñ hadu” gədəki əys ishi əysis yaabkñ hadakien ishi xuusn eoñ.
- Əy maxsaafakñ chong əy hadi 3 1-9 ki hadiyakien edu qanjk ishi hadin “kəbi yas yasin” gədəki əyas əysñ.

Saamnt 2^z

Saamntakŋ choŋg ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Yabkŋ hadu qəydnŋ ģenishi. (4 kifil kiəlu)
- Agəli a gəliki iib yaapm danstəy okŋstəy eŋki hiənu bernishi (2 kifil kiəlu)
- A gəli a gəli ki yaabu hiənu xuusinishi. (3 kifil kiəlu)
- 1-20ki hadi oshkinishi. (2 kifil kiəlu)
- Hadiakien xsaafinishi.(3 kifil kiəlu)
- Gəydm akr (qəbgig:- hhəŋjismka kafika shorkŋka duufuka hhakien ģenishi). (2 kifil kiəlu)
- Ishi gəli ishi huonsuminki kudu xuusinishi. (2 kifil kiəlu)
- Ishi dogŋki baalas dogŋ baal manz qəŋk nəshushnishi. (4 kifil kiəlu)
- Akrka karzuka begum ģenishi. (3 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsŋz, uochkŋka banġrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsŋ naaġŋ:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, kumkŋ sapm yaabkŋ hadun səsisdəki akr, hadni nuogu (qorki, hharxhi kar man manz) gəydmski akrakie əy naaġŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, agəli a gəliki siali anki irsasŋ, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchkŋ hat shar ģus amdəki mizan kaaysi, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 1^z

Buudu nuogum uochjakie

1. Dadkie akraknjhat duufuki yaab ishi seda? Yiraminishi duufukini?
2. Akraknj hat yir utustəy oysistəy ədəki hiənu amishi sedni? Ishiknj dogntat utustəy oysistəy edəki hiəna nak ishi tini? Yiramni?
3. Akraknj hat ki dadakie yir ishi edni? Qəydnas ishiknj hadu nada qank tənishi qəydəni?
4. Akraknj hat iti sədəki bala iti baala qanj a mamsnjist yir a akrdəni? Ishiknj dogntat yir yir nuogu ishi sədəni? Dogj baalt it tə xuusknj? It tekint ishiknj dogja qank yir yir hat a begmni?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafaknj chongj hadi 3 “Wulbi zhiəysh kuotnj” nuogas gənish sisa yiəkj choysht nuoga qank məchishinki uochkj uochj. Huogntat xhəydnas achəyis.
- Tsəy maxsaafaknj chongj hadi 3 “Wulbi zhiəysh kuotnj” nuogas gənish sisa yiəkj choysht nuoga qank məchishinki uochkj uochj. Huogntat xhəydnas achəyis.



Kifilknj həyknj edndəki kaaysakie

- Kifilknj həyknj edndəki maxsaafaknj chongj kaaysi hadi 5 hat tmrt kaaysi “hadi qank buudu mamsniz” gədəki kaaysi ishi kaaysn e ishiknj haadas ishi xusin eonj.
- Dadakie ishiknj aabu it shuoknj e mandakie sisinki hiəna yiki qadu tənt ishi xuusnj eonj.
- Kifilknj həytnj edndəki kaaysakie maxsaaf chongj kaaysi hadi 5 “hadiakieknj buudu mamsu” gədəki kaaysas ishi kas hadiakiesnj xuusnj eonj.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yiəqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki igj kuoknj ishi igj huonsnj.



Ishi qəy səsisnjki kiəlu

- Qəydn 1:- qəydn maxsaafk nj chongj qəydn hadi 2kj hat kidagant 10-20ki hadiyakien eduk ishi hadin eonj.
- Qəydn 2:- qəydn maxsaaf chongj qəydnhadi 3kj hat kida gant 10-20ki hadiyakien qorkika hherchka qoy amki nuogu ishian hadin eonj.
- Qəydn 3:- qəydn maxsaafaknj chongj qəydn 4 hat kida gant hadi kard u ishi huonsum 10-20 ki hadiyakien edu qanj oshkun eonj.
-



Niyani xuuskɛ kiəlu.

- Karzu qəydn sis amnki agəli agəliki naagɛ Qiabgis:-shibo, karton, məgaz, hhakin kobde dadakie ishikɛ akrka sialika ishi bern eoɛ.
- Buudu kardu 5kɛ hat ki akra huonsum shishtat kaar ki mangist ii ishi sə ishikɛ dogɛ baal qəɛk mamsun eoɛ.



Kifilkɛ chong edndəki kaaysakie

- Kifilkɛ chong edndəki kaaysakie maxsaaf chong kaaysi hadi 1 “yir ishi gəydn?” gədəki kaaysas kas a gəli a gəliki geydi ishi qiabgsn eoɛ. (Qiabgis:- hhənjishmka duufuka geydn...)
- Kifilkɛ chong edndəki kaaysakie maxsaaf chong kaaysi hadi 2 “hadi loto” gədəki kaaysas ishi kaasu hadiyakien hiənu qəɛkbernhuonsuɛ.



Əy kiəlu

- Əy maxsaafakɛ chong əy hadi 1 “tmrt iipm ɛ təga” gədəki əys ishiəy tmrt ii ishi utun eoɛ.
- Əy maxsaafakɛ chong əy hadi 2 “yaabkɛ hadu” gədəki əys ishi əysis yaabkɛ hadakien ishi xuusn eoɛ.
- Əy maxsaafakɛ chong əy hadi 5 1-10 ki hadiyakien edu qəɛk ishi hadin “ɛ-kaasa ɛ-hhənjishima” gədəki əyas əysɛ.
- Əy maxsaafakɛ chong əy hadi 3 10-20 ki hadiyakien edu qəɛk ishi hadin “kəbi yas yasin” gədəki əyas əysɛ.
- Əy maxsaafakɛ chong əy hadi 6kɛ hat “siali agəli agəliki” gədəki əyas ishi əy akra sis amnki a gəli a gəliki sialiakien ishi bern eoɛ.

Saamnt 3^z

Saamtakŋ choŋg ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Yabkŋ haadu qəydn gənishi. (4 kifil kiəlu)
- Agəli a gəliki iib yaapm danstəy okŋstəy eŋki hiənu bernishi (2 kifil kiəlu)
- A gəli a gəli ki yaabu hiənu xuusinishi. (3 kifil kiəlu)
- 1-20ki hadi oshkinishi. (2 kifil kiəlu)
- Hadiakien xsaafinishi.(3 kifil kiəlu)
- Gəydm akr (qəbgig:- hhənjismka kafika shorkŋka duufuka hhakien genishi). (2 kifil kiəlu)
- Ishi gəli ishi huonsuminki kudu xuusinishi. (2 kifil kiəlu)
- Ishi dogŋki baalas dogŋ baal manz qəŋk nəshushnishi. (4 kifil kiəlu)
- Akrka karzuka begum genishi. (3 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsənz, uochkŋka baŋgrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsə naagŋ:-

- Buudu nuogum kardə, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, kumkŋ sapm yaabkŋ hadun səsisdəki akr, hadni nuogu (qorki, hharxhi kar man manz) gəydmski akrakie əy naagŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, agəli a gəliki siali anki irsasə, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardə atsm 1^z

Buudu nuogum uochjakie:-

1. Dadkie akraknjhat duufuki yaab ishi seda? Yiraminishi duufukini?
2. Akraknj hat yir utustəy oysistəy ədəki hiənu amishi sedni? Ishiknj dogntat utustəy oysistəy ədəki hiəna nak ishi tini? Yiramni?
3. Akraknj hat ki dadakie yir ishi edni? Qəydnas ishiknj hadu nada qank tənishi qəydəni?
4. Akraknj hat iti sədəki bala iti baala qanj a mamsnjist yir a akrdəni? Ishiknj dogntat yir yir nuogu ishi sədəni? Dogj baalt it tə xuusknj? It tekint ishiknj dogja qank yir yir hat a begmni?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafaknj chong hadi 3 “Wulbi zhiəysh kuotkj” nuogas gənish sisa yiəkj choysht nuoga qank məchishinki uochkj uochj. Huogntat xhəydnas achəyis.



Kifilknj həyknj edndəki kaaysakie

- Kifilknj həyknj edndəki maxsaafaknj chong kaaysi hadi 5 hat tmrt kaaysi “hadi qank buudu mamsniz” gədəki kaaysi ishi kaaysn e ishiknj haadas ishi xusin eoŋ.
- Dadakie ishiknj aabu it shuoknj e mandakie sisinki hiəna yiki qadu tənt ishi xuusnj eoŋ.
- Kifilknj həyknj edndəki kaaysakie maxsaaf chong kaaysi hadi 2 “yapm kaaysi” gədəki kaaysas ishi kaski kiəlt hiənuakien ishi xuusnj eoŋ.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yiəqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki igj kuoknj ishi igj huonsnj.



Ishi qəy səsisnjki kiəlu

- Qəydn 1:- qəydn maxsaafk nj chong qəydn 5knj hat 1-20 kihadiakien qorki qanj qoy amki nuoguqanjksap'm qanj an hadiyakien hadinki nuogakie qanj ishi kiamstəy haditəy en eoŋ.
- Qəydn 2:- qəydn maxsaaf chong qəydnz hat 4knj hat kida gant 1-20ki hadiyakien eduqanj ishi oshkun eoŋ.
- Qəydn 3:- qəydn maxsaafaknj chong qəydn 6knj hat kidaganthadi1-20ki hadiyakien edu qanj ishi oshkun eoŋ.
- Qəydn 4:- qəydn maxsaafaknj chong qəydn 7knj hat kida gant kotn qanj mamsnki1-20ki hadiyakien ishi kiamsu xsaafn eoŋ.
- Qəydn 5:- kumuknj sap'mki hhəyknj ki yaab haadakien qiabgsdəki akr dadakiesis qiabgs ishi huonsas ishi gen huonsnj. (Qiabgis:-aabu sədnsis, hhāy sisknsis...)



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Akr gənddaaz nak tənt dadakie qəŋk nuogum qiabgis:- ishikŋ dogŋtat kaarki akr mamz kode qiabgsŋ.
- Niyani xuuskŋ maxsaaf chongŋ niyani hadi 1 “akrakien atsistəy” gədadas ishi qəyn e akraŋ ishi xuusŋ eoŋ.



Kifilŋ chongŋ edndəki kaaysakie

- Kifilŋ chongŋ edndəki kaaysakie maxsaaf chongŋ kaaysi hadi 1 “yir ishi gəydni?” gədəki kaaysas kas a gəli a gəliki geydi ishi qiabgsn eoŋ. (Qiabgis:- hhənjishmka duufuka geydn...)
- Kifilŋ chongŋ edndəki kaaysakie maxsaaf chongŋ kaaysi hadi 2 “hadi loto” gədəki kaaysas ishi kaasu hadiyakien hiənu qəŋk bern huonsuŋ.



Əy kiəlu

- Əy maxsaafakŋ chongŋ əy hadi 2 “yaabkŋ hadu” gədəki əys ishi əysis yaabkŋ hadakien sumas ishi xuusn eoŋ.

Saamnt 4^z

Saamntakŋ chongŋ ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Yabkŋ haadu qəydnŋ geishi. (4 kifil kiəlu)
- A gəli a gəli ki yaabu hiənu xuusinishi. (1 kifil kiəlu)
- Wosika diəmbika xuus bangrs taasnishi. (4 kifil kiəlu)
- Hadiakien xsaafinishi.(5 kifil kiəlu)
- Ishi gəli ishi huonsuminki kudu xuusinishi. (4 kifil kiəlu)
- Ishi dogŋki baalas dogŋ baal manz qəŋk nəshushnishi. (4 kifil kiəlu)
- Huonsu taanki baalakien bernishi. (3 kifil kiəlu)
- Akrka karzuka begum genishi. (2 kifil kiəlu)
- Ishikŋ dogŋtat ki agəli agəliki akrakien akrsinishi.(1 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsənz, uochkɛka bangrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsə naagɛ:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, kumkɛ sapm yaabkɛ hadun səsisdəki akr, hadni nuogu (qorki, hharxhi kar man manz) gəydmski akrakie əy naagɛakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, agəli a gəliki siali anki irsasu, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikɛ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 1^z

Buudu nuogum uochɛakie:-

1. Akrakɛ hat yir akrki nuogu huons tasdaaz ishi sədəni? Huonsu tadəki gobakie naz ishi tint ishi yartibaababki sis ishi goɛ? Yir huonsu ishi tadəni?
2. Akrakɛ hat ɛ gəlis ɛ huonsuɛki nuogu iti sədəni?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafakɛ chong hadi 4 “xaagɛ uutuaakie” gədəki tsəyas tsəy tamriakie ishi dogɛ baalas dogɛ baal manz qank ishi mamsɛ eɛɛ. Tsəyaqank məchishmki uochɛk uochtəy xhəydn tate eɛɛ.



Kifilkɛ həyɛ edndəki kaaysakie

- Kifilkɛ həyɛ edndəki maxsaafakɛ chong kaaysi hadi 6kɛ hat tmrt kaaysi “xhilizh xhilizh” gədəki kaaysi kaasistəy wosika diəmbika ishi kuotu bangrsɛ eɛɛ.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yieqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki igɛ kuokɛ ishi igɛ huonsɛ.



Ishi qəy səsishki kiəlu

- Qəydn 1:- 1-20 ki hadiakien qiabgis dadakien ishi maxsaafakɛ hat ki qəydn xuuskidas ishi xaagm xaagm xsaafn eɛɛ.

- Qəydn 2:- kumukn guys ki yaab hhəykñ ishi gən ete səsstəy huonsu tata eoñ. (Qiabgis:-kuchu məchisis, ashu indusis...)



Niyani xuuskñ kiəlu.

- Karzu gəndəaz nak tənt dadakie qanñ nuogum, ishiñ dogñtat karzakien nak ishi tint ishi xuusñ eoñ.
- Niyani xuuskñ maxsaaf chonñ niyani hadi 2 “dogñtatki akrakien a gəli a gəliki karzuk ishi quxsu xaam xaagm kiamsñ eoñ.
- Niyani xuuskñ maxsaaf chonñ niyani hadi 3 tamari maxsaafkñ hat ishiñ dogñtatki huonsu tadəki gobakie akr dadakie ishi diskñ e huonsñ.



Kifilñ chonñ edndəki kaaysakie

- Kifilñ chonñ edndəki kaaysakie maxsaaf chonñ kaaysi hadi 3a gəli a gəliki biargukñ chonñ ki yaab hiənu. (Qiabgis:-iayrzka barzka, daduka nyakuzak kuchizka) dadakie ishi xuusñ eoñ.



Əy kiəlu

- Kumukñ guys ki yaab haadaken tamariakie ishi ber xuusñ a gəli agəliki əy ishi mamsueoñ.
- Əy maxsaafkñ chonñ əy hadi 7 “kuchu xhurum yiətigo.”Gədəki əyas ishi xaagm xaagm əyn e ishi gəlisis ishi ebmki kudakien ishi iskñ huonsñ.

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsanz, uochkɛka bangrsika, əyka kaaysika.

Buudu nuogum uochɛakie:-

1. Dadkie akrakɛhat duufuki yaab ishi seda? Yiraminishi duufukini?
2. Akrakɛ hat yir utustəy oysistəy ədəki hiənu amishi sedni? Ishikɛ dogɛtat utustəy oysistəy edəki hiəna nak ishi tini? Yiramni?
3. Akrakɛ hat ki dadakie yir ishi edni? Qəydnas ishiikɛ hadu nada qank tənishi qəydəni?
4. Akrakɛ hat iti sədəki bala iti baala qanɛ a mamsɛkist yir a akrdəni? Ishikɛ dogɛtat yir yir nuogu ishi sədəni? Dogɛ baalt it tə xuuskɛ? It tekint ishiikɛ dogɛna qank yir yir hat a begmni?



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 2^z

Buudu nuogum uochɛakie:-

1. Akrakɛ hat yiryir iti sədəni?
2. Akrakɛ hat edndadakien ishiikɛ iipmka tmrt ipma ishi qəyda? Ishi gəlisis qərkay ishi qiadənt yiki təkı qəydəni?
3. Akrakɛ chong ishi gəlin huonsudəki yaab ishi eədnda? Yir yir ishi edəni?
4. Akrakɛ chong sənddəki huonsu tadəki baalasishi yartibaabu sis ishi qiabgsi? Yir yir huonsu ishi tadəni?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafakɛ chong hadi 5 “Koyyzka Akuka” gədəki tsəyas dadakiesis tsəyɛ. Yiəkɛ choysht mamsnki uochkɛnas uoch.Xhəydnkaxhəyɛ.



Kifilkɛ həyɛkɛ edndəki kaaysakie

- Kifilkɛ həyɛkɛ edndəki maxsaafakɛ chong kaaysi hadi 7kɛ “Iigin I gedagant” gədəki kaaysi kaasistəy wosika diəmbika ishi sis bangrsi tasɛ eonɛ.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yiəqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki igɛ kuokɛ ishi igɛ huonsɛɛ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn 1:- qəydn maxsaafkŋ chong qəydn 8kŋ hat kida gant dadakie buudu qanŋ karakar ishi qəy aln e “ishi utuki kaaysi” ishi nuogumn eon. Hhaakŋ choysht buudu insubaab bernzka kek hhəyniska ishi washi gab qəyn eon. Uochkŋ ishi uochnt nuogumz basisigo.
- Qəydn 2:- qəydn maxsaaf chong qəydnz hat 9kŋ hat kida gant 1-20ki hadiyakien eduqanŋ ishi oshknutəy xaagm xaagm xsaaf xuusŋ eon.
- Qəydn 3:- qəydn maxsaafakŋ chong qəydn 10kŋ hat kida gant ishi gəlis ishi huonsumuzka yir sis abasisnkint ishi nuogum ishi ebmas iskŋ eon.
- Qəydn 4:- atsamaria/renetu autudəki kaaysi yir ama a utudənt dadakiesis gon. Dadakieka yiramsh utudənt ishi gen eon.
- Qəydn 5:- Astmari dadakie yaab hhaashund zingu ishi wuchukinki kudu buudu qanŋ ishi nuoguminki uochkŋ tatəy ishi nuogumnkŋ choysht hotsu a takinishi yaab hhaashund zingu ishi wuchukinki kudu ishi xuusŋ eon.



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Niyani xuuskŋ maxsaaf chong niyani hadi 3kŋhat ishikŋ dogŋbaltki huonsu tadəki mangist iiyakie akr ishi gen eon.
- Niyani xuuskŋ maxsaaf chong niyani hadi 4kŋhat a gəli a gəliki yaabkŋ haad akr siali ishi diskn eon.



Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie

- Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie chong saamtakŋ tmrta qanŋ mamnki woəshish kaaysi ishi kaasŋ eon.



Əy kiəlu

- Kumukŋ guys ki yaab haadaken tamariakie ishi ber xuusŋ a gəli agəliki əy ishi mamsueon.
- Əy maxsaafkŋ chong əy hadi 8 “ŋ-ochu Kiabm”gədəki əyas ishi xaagm xaagm əyn e ishi gəlisis ishi ebmki kudakien ishi iskŋ huonsuŋ.

Saamnt 6^z

Saamntakŋ choŋg ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Hhaadu kalbka wəshika qiabgsinishi. (4 kifil kiəlu)
- Buudu qanŋ kek gab nuoguminishi. (5 kifil kiəlu)
- Hadiakien xsaafinishi.(3 kifil kiəlu)
- Tsant choysht. (1z, 2z, 3z,) huonsuminishi. (2 kifil kiəlu)
- Yaab hhaashundakŋ choŋgki zingu nuogu wuchkinishi. (4 kifil kiəlu)
- Dogŋtat ki nuogakien ber xuusinishi. (4 kifil kiəlu)
- Ishi dogŋbalt hurtidəki a gəli a gəliki nuogakien akrsinishi. (3 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsanz, uochkŋka baŋgrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsə naagŋ:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, kumkŋ sapm yaabkŋ hadun səsisdəki akr, hadni nuogu (qorki, hharxhi kar man manz) gəydmiski akrakie əy naagŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, agəli a gəliki siali anki irsasu, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 2^z

Buudu nuogum uochŋakie:-

- Akrakŋ hat haadu kalbis sis amki wəshakie nada ishi tini?
- Akrakŋ hat kiyana gibŋhiatudəki dada aamdəki wuotsnis ays a ent təni? Iti it amkintays it eni?

- Akarak hat yaabakŋ ashug kuoniki dada yir a edani?
- Akarak hat gab sɛndaki yaabakie kiama zhiaysh tiog ishi gɛda? Ays ishi e xuusini?



Tsɛy kiɛlu

- Tsɛy maxsaafakŋ chong hadi 6 yaab hhashunda zingu uochkuŋ qank kiamki tsɛy baas hoŋ. Yiakŋchoysht dadakie tsakŋ chong gɛdinki yaab baalakien ishi akrs kaasn eoŋ.



Kifikŋ hɛyŋ edndaki kaaysakie

- Dadakie ishi kaasdaki hushakŋ kɛndit kaar kɛndi manda kuots ishi tsakin agɛli a gɛliki wɛshi xuuskŋ (inu, hiatu, dagŋ ...) ishi qiabgisen mamki chati hat ishikŋ gadias ishi hadin eoŋ.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gɛli yiɛqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki ign kuokŋ ishi ign huonsŋ.



Ishi qɛy sɛsisŋki kiɛlu

- Qɛydn 1:- qɛydn maxsaafkŋ chong qɛydn 11kŋ hat kida gant 1-20ki hadiyakekŋ chong gɛshtikidas ishi xsoxi xsaafn eoŋ.
- Qɛydn 2:- a gɛli agɛliki shadn anki naagŋ dadakiesis ta shigdak ishigats antɛy naadakie shigɛz chontka shadnizishi tint it gen eoŋ. Mandaka 1z, 2z, 3z, ishi gɛ bern eoŋ.
- Qɛydn 3:- dadakie buuduk ishi alu tmrt iipm ki nuogakien qabsu bangersɛn e nuogakien ishi xuusŋ eoŋ. Qiabgs:- matŋ. Niyalu, buotu, esi, ishi kobde akrka kidŋka siali bern eoŋ.
- Qɛydn 4:- qɛydn 4 maxsaaf chong qɛydn hadi 8 kida gant dadakie buuduk ishi alu ishikŋ dogŋtat ki a gɛli a gɛliki nuogakin qiabgis:- hakim ii, tmrt ii, gabu balu... tadaki huonsu buuduk ishi alu nuogumtɛy ka ishikŋ ebmas kiɛlu kuotu nuogumzn ishi xuusn huonsuŋ.



Niyani xuuskŋ kiɛlu.

- A gɛli a gɛliki yaabkŋ haadu wɛshdki yaab akr tanishi diskin huonsu taŋ.
- Ishikŋ dogŋtat agɛli a gɛliki mangist ii akr a tanishi diskun huonsu taŋ.

- Akrakien ishi diskŋki siali istkəykibalt dogŋtat ki nuogŋakien (esi, kusum, buotu ...) ishi huonsumuz basisigo.



Kifilŋ chong edndəki kaaysakie

- Kifilŋ chong edndəki kaaysakie chong saamntakŋ tmrta qank mamnki woəshish kaaysi ishi kaasŋ eoŋ.



Əy kiəlu

- Ishikŋ dogŋtat kaar a gəli a gəliki əy naagŋ qank məchishimki əyakien basu mams dadakie əyn eoŋ.
- Əy maxsaaf chong əy hadi 9 “shoyt el qoy balt” gədəki əyas əysis yaab hhashunda ist kiamnkiebmas ishi xuusn eoŋ.

Saamnt 7^z

Saamntakŋ chong ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Hhaadu kalbka wəshika qiabgsinishi. (4 kifil kiəlu)
- Buudu qanŋ kek gab nuoguminishi. (5 kifil kiəlu)
- Tsant choysht. (Qiabgis 1z, 2z, 3z,) huonsuminishi. (4 kifil kiəlu)
- Məch naagŋakien ishi mamsinki edu nuogu (tsakigo, yiligo qoy kinishi) gənishi. (1 kifil kiəlu)
- Yaab hhaashundakŋ chongki zingu nuogu wuchkinishi. (2 kifil kiəlu)
- Yaab iys aam zingmtəy huonsumtəy enŋkint genishi. (2 kifil kiəlu)
- Dogŋtat ki nuogakien ber xuusinishi. (4 kifil kiəlu)
- Ishi dogŋ balt hurtidəki a gəli a gəliki nuogakien akrsinishi. (3 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsanz, uochkŋka banŋrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsus naagŋ:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, kumkŋ sapm yaabkŋ hadun səsisdəki akr, hadni nuogu (qorki, hharxhi kar man manz) gəydmiski akrakie əy naagŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, agəli a gəliki siali anki irsasu, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 1^z

Buudu nuogum uochŋakie:-

- Akrakŋ hat yir yir ishi sədni? Yir yir qəydn ishi qəydəndəni?
- Akras kek ebu sənti kuochidakie hadi təkı tskina naakudakiey? Niaakudakie iys ishi kini? Kuochidakieso?
- Akrakŋ hat huonsutəy ziŋhumtəy edənki yaab ishi səda? Naadatkie ishi tini? Yiramini?
- Akrakŋ chong nuogumdəki yaab ishi səda? Naazkie ishi tini? Yir sis nuogundənishi gədəni?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafakŋ chong hadi 7“wuochig ki nuudu gabm” gədəki tsəyas tsəs ishi xuuskŋ qəŋk məchishm uochkŋ uochŋ. Huoguntat xhəydn taasŋ.



Kifilkŋ həykŋ edndəki kaaysakie

- Kifilkŋ həykŋ edndəki maxsaafakŋ chong kaaysi hadi 8kŋ “yaapmŋ akrs kaaysi” gədəki kaaysi kaaysis yaapmakie gant ishi qəy xuusin huonsuŋ. Qiabgis:- hianu gant
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yiqiant buudu qənk kaasin e dadakien shoyt ki igŋ kuokŋ ishi igŋ huonsuŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn 1:- a gəli a gəliki shadŋ anki naangakien dumu yaszka irsaska dadakie sis taa shigz ishi gatsu kaar shadnis anin e^{1z} , 2^z , 3^z , ishi gə kuokŋ kuokŋ qanŋ sumsn huonsuŋ
- Qəydn 2:- dadakie buuduk ishi alu tmrt iiyakŋ chong a gəli a gəliki wochi qabsu banŋrsn e nuogakien ishi amdagant ishi bern huonsuŋ. Qiabgis: - kusum, esi, matŋ... ishi kobidie kolz xhilizh, shadnz shigz, wogŋz, kalbz, hhaashunz, hat kolkiz kum ankiza ankay kizka ishi gə bern eoŋ.
- Qəydn 3:- qəydn maxsaafkŋ chong qəydn 8kŋ hat kida gantdadakie ishikŋ shishitat ishi səki zingakien ishi gətəy zingas aysŋ e wuchkint ishi nuogumtəy eoŋ. Qiabgis:- yaab hhaasunda, iib yaab tmrt iip kar manz buudu nuogum hhaa kiəlt dadakie ishi ishi buudu chong kek ishi nuogumtəy xuustəy en huonsuŋ
- Qəydn 4:-dadakie maxsaafkŋ hat ki xaagŋ a gəli a gəliki akr gabmakien buuduk ishi hadutəy mamsutəy naada təkı tsaakikintka yilikint qoy ishi amkint ishi ber xuusn huonsuŋ
- Qəydn 5:-dadakie maxsaafkŋ hat dadakie akrakie gəshim ishi hadidakŋ choysht hadi qanŋ tsaakiki akra ishi kurun eoŋ.
- Qəydn 6:-qəydn maxsaafkŋ chong qəydn 12kŋ hat kida gant dadakie buuduk ishi alu yaab ays aam zingumtəuy huonsumtəy enŋkint kifilgat ishi nuogum ishi yaartibaabu sis gen huonsuŋ.



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Ishikŋ dogŋtat kar ki akrakien ishi sə (Qiabgis:-xərap'ezu, ali-inchi, iı kar manda...) ishi akrsŋ huonsuŋ.



Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie

- Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie maxsaaf chong kaaysi hadi 4 dadakie ishi buuduk ishi alu “kaafkŋ kaaysi” gədadas kaasis ishikŋ haadu wuogŋka ishi xuusn eoŋ.



Əy kiəlu

- Ishikŋ dogŋtat kaar a gəli a gəliki nuogakie am qanŋ məchishm əyakien baas mamsu dadakie əyn eoŋ.

Saamnt 8^z

Saamtakŋ chong ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Hhaadu kalbka wəshika qiabgsinishi. (4 kifil kiəlu)
- Buudu qanŋ kek gab nuoguminishi. (3 kifil kiəlu)
- Mandakie ebm kek hhəydnishi. (2 kifil kiəlu)
- Mamsnki naagŋakien mamsinishi. (tsakigo, yiligo, qoy tinishi) gə mernishi. (4 kifil kiəlu)
- Guchika kiaskaki milkit huonsuminishi. (1 kifil kiəlu)
- Yaab iys aam zingmtəy huonsumtəy enŋkint genishi. (4 kifil kiəlu)
- Dogŋtat ki nuogakien am ber xuusinishi. (4 kifil kiəlu)
- Ishi dogŋ balt hurtidəki a gəli a gəliki nuogakien akrsinishi. (1 kifil kiəlu)
- Hadiyakien huonsum a gəli a gəliki akr akrsinishi. (2 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsanz, uochkŋka baŋgrsika, əyka kaəysika.

Tmrt hounsunaagŋ:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaəysika əyka maxsaaf 20 a gəli a gəliki hadni nuogu (qorki, hharxhi kar man manz) a gəli a gəliki akrakie əy naagŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, agəli a gəliki siali anki irsas, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaəysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 1^z

Buudu nuogum uochŋakie:-

- Akrakŋ hat buoz gayakŋ chong niyakudakieka kuochidakieka shoyt ays ishi amini?

- Akraḱḱ hat buoz gayakḱ chongḱ niyakudakieka kuochidakiesis yir gant ishi yilini?
- Akraḱḱ hat buoz gayakḱ chongḱ niyakudakieka kuochidakḱ hadi qarḱḱ naaz tḱki tsakini?



Tsḱy kiḱlu

- Tsḱy maxsaafakḱ chongḱ hadi 8 “Sambḱtḱka i gaydibaabakieka” gḱdḱki tsḱyas tsḱs ishi xuuskḱ qarḱḱ mḱchishm uochḱḱ uochḱḱ. Huoguntat xhḱydn taasḱḱ.



Kifulḱḱ hḱyḱḱ edndḱki kaaysakie

- Kifulḱḱ hḱyḱḱ edndḱki maxsaafakḱ chongḱ kaaysi hadi 9ḱḱ “kare yiḱqiant jabu gab, kadu gab” gḱdḱki kaaysas buudu ishi kaasin ishiḱḱḱ haada wḱshitḱy kalbitḱy en eoḱḱ.
- Dadakie buuduk ishi aln e 1-20 hadinki nuogu taanishi gabmakḱ chongḱqoy qoy kiasku hadu kaasa yiḱḱḱ choysht qoy gḱ gats qoy qoy guuzhi kaasin eoḱḱ.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gḱli yiḱqiant buudu qarḱḱ kaasin e dadakien shoyt ki igḱḱ kuokḱḱ ishi igḱḱ huonsḱḱ.



Ishi qḱy sḱsisḱḱki kiḱlu

- Qḱydn 1:-qḱydn maxsaaf chongḱ qḱydn hadi 13 kida gant dadakie buuduk ishi alu a gḱli agḱliki indu naagḱḱ akr qarḱḱ taanishi iti aam q[k am eoḱḱ.qiabgis:- yiḱlt indaaz, hhaayḱḱ hat indaaz, gob dḱmbika xuuskḱḱ kiḱltki indu naagḱḱ akr gḱ qoy amkidas ishi ann huonsḱḱ.
- Qḱydn 2:-qḱydn maxsaaf chongḱ qḱydn hadi 8 kida gant dadakie dadakie ishiḱḱ shishtat ishi sḱki nuogu ishi gentka ziḱḱḱ ays iti e wuchḱḱḱḱḱntishi nuogumin eoḱḱ. (ḱipm, tmrt ḱipm...)buudu nuogumu hhaakiḱlt dadakie ishi andki buuduakḱḱ chongḱ kek ishi qḱytḱy hḱyḱḱdintḱy e xuusḱḱ huonsḱḱ.
- Qḱydn 3:-tamariakien xaagḱḱ baalt anu naada tḱki dadu iakz ankint goḱḱ. Xaagḱḱ baalt alki dadakie ishiḱḱḱ hadiya qoy aamna a edakḱḱ choystka qoy baalt kidakien qoy ishi tidas ishi ebn hadi ishi hadu xuusn eoḱḱ.
- Qḱydn 4:-qḱydn maxsaaf chongḱ qḱydn hadi 14 kida gant a gḱli a gḱliki baaltat hadiyakien ishi kiamsu xuustnki akr akrsn huonsḱḱ.
- Qḱydn 5:-qḱydn maxsaaf chongḱ qḱydn hadi 12hat kida gant dadakie buuduk ishi alu yaab qoy qoyḱḱḱ hat ziḱḱḱ akodient ays aednkint iti nuogum kifulgat iti yaartibaabakie sis gen huonsḱḱ.



Niyani xuuskɛ kiəlu.

- Ishikɛ dogɛtat ki indu naagɛ akr ishi ber akr akrs xuusɛ eɛɛ.



Kifilkɛ chɛɛg edndəki kaaysakie

- Kifilkɛ chɛɛg edndəki kaaysakie maxsaaf chɛɛg kaaysi hadi 5 dadakie ishi buuduk ishi alu “gabmakie mams” gədadas ishi kaasin eɛɛ. Kaaysa kiəlt dadakie tsakigo, yiligoka qoy aminishi gədadas ishi xuusɛ eɛɛ.



Əy kiəlu

- Əy maxaaf chɛɛg əy hadi 10 “1kɛ hat 1yn guchi xaagɛ eno. 1yn guchitəy” gədəki əyas əysisɛ.

(Atsm kadunji kifil tmrt)

Saamnt 9^z

Saamntakñ chonj ishi tamr xuusñkidakie

Dadakie tmrt hhaakñ choysht,

- Hhaadu kalbka wəshika qiabgsinishi. (2 kifil kiəlu)
- Hadu dochiki yaabakie kiəltat qəydn izk ishi qəydəki naagñkien sumu oshkunishi. (2 kifil kiəlu)
- Mandakiekñ ebm nəyal hhəydnishi. (5 kifil kiəlu)
- Guchika kiaskika milkit huonsumnishi. (5 kifil kiəlu)
- Yaab iys aam zingmtəy huonsumtəy enjkint genishi. (2 kifil kiəlu)
- Īib yaab hiir genishi.(2 kifil kiəlu)
- Dogñtat ki nuogakien am ber xuusinishi. (4 kifil kiəlu)
- Hadiyakien huonsum a gəli a gəliki akrkien akrsinishi. Dogñtat ki nuogakien am ber xuusinishi. (3 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsanz, uochkɲka banɲsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsunaagɲ:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf iib yaab akr, dochikiz ist qəydəki a gəli a gəliki naagɲ qiabgəki akr 20 a gəli a gəliki hadi (qorki, hharxhi kar man manz) a gəli a gəliki akrakie əy naagɲakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, agəli a gəliki siali anki irsas, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikɲ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 3^z

Buudu nuogum uochɲakie:-

- Akrakɲ hatyir yir nuogu təkɪ sədnəni?
- Dadakie akraş ishi sə iı qoykɲ əhoɲɲ ki iib yaabakien yikikie ishitint iti gen enti? Yiəkɲ choysht akrakɲ hat sədnəki yaabakien babu, kuoyka dadu ishi gə qiabgɲ eoɲ.
- Akrkɲ hat ishikɲ hadu wəshishdəki yaapm istishkɲ? Naazkie ishi tini? Ishi sumas gənti? Hadi qanɲ ka naadakie ishi tsakini?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafakɲ choɲɲ hadi 9“iigki yaapmka ishi dadauka” gədəki tsəyas tsəs ishi xuuskɲ qanɲ kiamki uochkɲ uochɲ. Huoguntat xhəydn taasɲ.



Kifilkɲ həyɲ edndəki kaaysakie

- Ishikɲ hadu ishi wəshishin ednigo. Qiabgis choysht, kaar kanɲsika qutugis, kaar qutiska kanɲ... ishi tə hushas qutsu tsaka.
- Kifilkɲ choɲɲ edndəki kaaysi maxsaaf choɲɲ kaaysi hadi 10 “xuzen borkus” gədəki kaaysas ishi kaasn e dadakie ishikɲ haadu wəshitəy kalbtəy eoɲ.
- Kifilkɲ həyɲ edndəki maxsaaf choɲɲ kaaysi hadi 11 “Duor xuzi” gədəki kaayssa kaasi dadakie ishikɲ hadu chandəki baal ustn eoɲ.

- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yieqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki iḡn kuok̄n ishi iḡn huons̄n.



Ishi qəy səsis̄nki kiəlu

- Qəydn 1:-dadakie buudu buudu qank ishi alu a gəli a gəliki iib yaapm oshkin (qiabgis:-wuyu, kiyanu, zuni, oyti,...) ishi gə ishi amakie gant (qiabgis:-ishi əmk̄nka ishi hhaaydəki baaluka yaab sis ishi tadəki huonsu...) ishi an̄n huons̄n.
- Qəydn 2:-dadakie buuduk ishi alu ishi utuki yaapm ber ishik̄n huonsak̄n hat nuogumin eon̄. Buudu nuogum hhaakielt dadakie ishi berdnki buuduk̄n chonḡn kek ishi hhəydn̄təy qəytə en eon̄.
- Qəydn 3:-doḡntat ki nuogu qiabgis:-idrka wuqubka huonsu ishi iib yaabakie ishi uochide kifilgat ishi yartibaab sis gen eon̄.
- Qəydn 4:-haadu zinḡu a gədnkst anku tək̄i gəndəni?Haadu zinḡu yir yiriti xuskini?Haadu dochiki yaabn huonsudək̄i a gəli a gəliki naaḡn sumu ishi oshku ishi huonsudaaz̄n gen eon̄. (Qiabgis:- aabu kəykiz qiabgsdaaz, aabu kəyki yaabu ist xsaafdək̄i naanḡki, dadu ist wuuz shurkudək̄i kuoy, gomu qan̄k ki chalk ati-gəli...)



Niyani xuusk̄nki kiəlu.

- Niayni xuusk̄nki maxsaafk̄n chonḡn niayni hadi 5 a gəli a gəliki yaapm akr tatəy ka siali ishi diskin eon̄.



Kifilk̄nki chonḡn edndək̄i kaaysakie

- Dadakie buudu qank ishi aln e 1-20 hadiakien tanishi gabmak̄n chon̄ qoy qoy kiasku hadu kaastəy yək̄n choysht qoy gats qoy guchi kaasin eon̄.
- Kifil chonḡn ednki maxsaaf chonḡn kaasi hadi 7 dadakie buuduk ishi alu yab qoy zinḡmkiz iys aedən huonskint taamu kaaysi qank kifilgat ish qiabgessn eon̄.



Əy kiəlu

- Əy maxsaaf chonḡn əy hadi 11“aatubaabakie” gədək̄i əyas əysis iib yaabn ishi utu xuus̄n eon̄.
- Əy maxsaaf chonḡn əy hadi 12 guuchika kiyaskəka gədək̄i əyakien əysis̄n. (Qiabgis:- uchu xərmus xhilizh xərap’ezk̄n hat gədadas) astamaria hhaaa gətsisis uchu xhilizh xəramus xərap’ezk̄n hat gats das das tamu qank tiəgo.

Saamnt 10^z

Saamntakɲ choŋg ishi tamr xuusɲkidakie

Dadakie tmrt hhaakɲ choysht,

- Ishikɲ haadu dokidakie el kiɛltki qəyɲɲ ishi qəyn huonsdəki a gəli a gəliki naagɲ sumu giənishi. (2 kifil kiəlu)
- Kuokɲ qoy baluka iys aam alkint bərinishi (2 kifil kiəlu)
- Mandakie ebm kek hhəyɲnishi. (1 kifil kiəlu)
- Qoy amki uochkɲ uochite bangrs tate enishi. (4 kifil kiəlu)
- Guuchka kiaskika milkit huonsuminishi. (2 kifil kiəlu)
- Elka gabmka qiyabgsdəki nuogu bernishi. (3 kifil kiəlu)
- Īib yaab hiir giənishi. (2 kifil kiəlu)
- Aatubaabakie ishi dadakiesis ishi edəki kotkɲ giənishi. (2 kifil kiəlu)
- Dogɲtatki nuogakie am bernishi. (4 kifil kiəlu)
- A gəli a gəliki karzi kek siali qənk diskinishi. (3kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gəɲɲ, gəɲɲ, qəyɲɲ səsɲz, uochkɲka bangrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsɲ naagɲ:-

- Buudu nuogum kardɲ, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf ĩib yaab qəyɲɲdakie ishi qəkist qiabgisdeki akrakie, a gəli a gəliki yaapmakrakieka, a gəli a gəliki əy naagɲ, əy naagɲakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, a gəli a gəliki siali anki irsasɲ, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikɲ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardɲ atsm 3^z

Buudu nuogum uochjakie:-

1. Akrakj hat sapm qangki yaapmakie akrDuozaqk hat yiki qangz ishi alkini? Kəkəbenkə guyso?
2. Akrakj hat sapm qangki yaapmakie akr harakj choyshtka tsant ki yaapma nakuka naku ishi tini?
3. Akrakj hat səndəki kadu kantrakiekj chong xso məchikida nada təni? Dorakie məchiki baldiakiekj chong xsokida nada təni?



Tsəy kiəlu

- Hadu duochikidakie el kiəlt qəyda ishi qəykst huonsudəki a gəli a gəliki naagj sumu ishi bern huonsujki tsəy mamsu gə dadakie ishi xuusun huonsuj.
- Tsəy maxsaafkj chong tsəy hadi 10 “Wərqu tmrt ii”gədəki tsəyas tsəy ishi qang məchishmki uochkj uochij. Xhəydnas ka achəys.



Kifilkj həykj edndəki kaaysakie

- Kifilkj həykj edndəki maxsaafakj chong kaaysi hadi 12“a gudubabkj choyt” ki kaasakien kaasisinki kuokjka hiənu qoy nuogu alike ishi xusj huonsuj.(Qiabgis:- so, wok, wokguys, chong, hhəykj, tsant, choysht,...)
- “Wolki kaaysi”ishi ber ishi gəli yiqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki igj kuokj ishi igj huonsuj.



Ishi qəy səsisjki kiəlu

- Qəydn 1:- qəydn maxsaafkj chong qəydn 13kj hat kidagant dadakie buudu qank ishi al a gəli a gəliki nuudu ishi gen e ishi ama gant ishi beskin huonsuj. Qiabgis hhəyki, talng/nuhh/, bəy,... ishikj intska usuka, mosumka... ishi gə beskn eoj.
- Qəydn 2:- dadakie buuduk ishi al ishi iip yaab gəshijn ishi gen eka dadakien məchshuj. (Qiabgis:-a-bab yir aqəydəni? A kuoyo? A-nini biarga ays təni? Kaa manz uochkj ishi qəysn e bangris ishi yaafn eoj.
- Qəydn 3:- dadakie nuogumakj chong kek ebn tatəy mandakie ebn kek hhəndntəy nak tənt ishi gen eoj.Hognata nak təntka atadəki huonsuka hotsis taaj.



Niayni xuuskj kiəlu.

- Niayni xuuskj maxsaafkj chong niayni hadi 6 dadakie sis iib yaab qəydn səsdəki akr taasj. Yiəkj choysht iib yaabakie yir ishi gətəy akra diskətəy en huonsuj.

- Dadakiesis izkñ chuontat beskinke nuogu qoy korari akr taanishi gabm qoydas diski e besknkay kizka beskinke ebn ishi xusin eoñ.
- Īib yaab akr səs dadakie ishi ĩib yaabakien akraska siali disk kifilgat ishi yaartibaabuisis qiabgisen uochiñ.
- Niayni xuuskñ maxsaafkñ chong niayni hadi 7 a gəli a gəliki yaapm akr taa a gəli a gəliki akr ishi disku kifilgat ishi yaartibaabakie sis qiabisen huonsuñ.



Kifilknj chong edndəki kaaysakie

- Dadakie buudu qank ishi aln ĩib yaab qoyknj chong babu, kuoyka dadauka qəydəki qəydn taamu kaaysi qank ishi qiabisen eoñ.



Əy kiəlu

- Əy maxsaaf chong əy hadi 11“aatubaabakie” gədəki əyas əysis ĩib yaabn ishi utu xuusñ eoñ.
- Əy maxsaaf chong əy hadi 12 guuchika kiyaskəka gədəki əyakien əysisñ. (Qiabgis :- uchu xərmus xhilizh xərəp’ezknj hat gədadas) astamaria hhaaa gətsisis uchu xhilizh xərəmus xərəp’ezknj hat gats das das tamu qank tiəgo.

Saamnt 11^z

Saamntakñ chong ishi tamr xuusñkidakie

Dadakie tmrt hhaakñ choysht,

- Kuokñ qoy alka amka bernishi. (4 kifil kiəlu)
- Kiamki uochknjakien uochtəy bangrs tatəy enishi. (5 kifil kiəlu)
- Begmkaay kizka begmkizka hat amki məchi bernishi. (2 kifil kiəlu)
- Top’a naagn /birika tamin/ bernishi. (2 kifil kiəlu)
- Astamriakie ishi dadakie kotknka jəyzhka edəki qəydnakien genishi. (4 kifil kiəlu)
- Dogñtat ki nuogu am bernishi.(1 kifil kiəlu)
- Dogñtat ki a gəli a gəliki nuogakie tadəki huonsu genishi.(3 kifil kiəlu)
- A gəli a gəliki karkun siali qank kek diskinishi.(2 kifil kiəlu)
- Bukusunki tokun huonsum karzu qəynishi. (1 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsənz, uochkŋka baŋgrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsə naaŋŋ:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf burtukanka luomika tokuka taaminka birika a gəli a gəliki dəmbi əy, a gəli a gəliki əy naaŋŋ, əy naaŋŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, agəli a gəliki siali anki irsasə, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 3^z

Buudu nuogum uochŋakie:-

1. Akraŋŋ hat sədnəki iipm yaapma yir tir huonsu ishi tadəni?
2. Akraŋŋ hat sədnəki chonŋ mandakie yir yir huonsudaaz ist ishi kini?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafkŋ chonŋ tsəy hadi 11 “Dogŋbalt ki shunuqŋk kizka shunukaykizka” gədəki tsəyas tsəyŋ. Yiəŋŋ choysht məchishimki uochkŋ uochi ishi baŋgrsn eoŋ. Huoguntat xhəydnas ka achəys.



Kifilkŋ həyŋŋ edndəki kaaysakie

- Wəshi naaŋŋakien a gəli kuokŋkaan baalakien qiabgsŋ. (Qiabgis:-xuuzi saaxinakŋ bayg antəy izkŋ sap'mməchitəy ashuqəŋk chontat məchitəy ...xuuzia naaŋŋ akint uochitəy a gəli a gəliki kuokŋ anka ishi xuusin eoŋ.)
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yiəqiant buudu qəŋk kaasin e dadakien shoyt ki igŋ kuokŋ ishi igŋ huonsŋ.



Ishi qəy səsisiŋki kiəlu

- Qəydn 1:- dadakie buudu qəŋk ishi alu shunuqəŋkizka shunukaykizka genishi. (Qiabgis:- yaapm, wochi, buotu, niyalu, hhaay,...) e ishi ama gant (Qiabgis:-

əmdidaaz, əmdukaay qiadaaz, ii kaafkɨ sis huonsudaas huonsukaay qiadaaz....) ishi berkin huonsuɲ.

- Qəydn 2:- Astamaria tamariakien yinu Duoktər ɲ-tint yir ishi uochini gə a gəli a gəliki uochkɨ ishi uochin eoɲ. (Qiabgis: - naaɲg tənə a qəydəni? Dokutər aamnt yir sis a huonsini? ɲ-xsaabtis yir ɲ ez a baasisini? E uochkɨakien ishi uochitəy baɲgrstəy eɲki kudu ishi xusin huonsuɲ.
- Qəydn 3:-dadakie sis wərqət, dumu yas yasz, burtukanka luomika... taanishi xaagɲ baalt besk kifilgat kifilgat ishi yaartibaabu sis qiabgisn e beskinkizka beskinkay kizka ebnishi ebn eoɲ
- Qəydn 4:- qəydn maxsaafkɨ chong qəydn hadi 15 kida gant a gəli a gəliki taaminka birika 5, 10, 25, 50, taaminka 1, 5, 10, 50, ka 100 biru kode ishixuusɲ eoɲ. Yiəkɨ choysht akrsn qəydnki /kopi/ taaminka birika buudu qaɲk taa yasz ishi ishi gatsu iakzgiz anin huonsuɲ.



Niyani xuuskɨ kiəlu.

- Niayni xuuskɨ maxsaafkɨ chong niayni hadi 8 a gəli a gəliki wochi akr taa a gəli a gəliki siali ishi diskɨ e kifilgat ishi yaartbaabu sis ishi qiabgisɲ eoɲ.
- Taaminka birika taa wəraqatkɨ hat iti an akrstəy siali diskin huonsuɲ.
- Niayni xuuskɨ maxsaafkɨ chong niayni hadi 9dadakie bukusinki toku ishi huonsum iipmki yaapmɨ chong qoydas ber akrs qəyn eoɲ.



Kifilkɨ chong edndəki kaaysakie

- Kifilkɨ chong edndəki kaaysi maxsaaf chong kaaysi hadi 7 dadakie buuduk ishi alu “iib yaab qəydn” gədəki kaaysas ishi kaasn huonsuɲ.
- Kifilkɨ həykɨ edndəki maxaaf chong kaaysi hadi 8 dadakie “gabə kaaysi” ishi kaasn e hurumka qəydn ishi xusin eoɲ.



Əy kiəlu

- Dadakie aatubaabakie kiam ishi xusin dogɲtat ki əyakien mamsu ishi əyn eoɲ.
- Əy maxsaafkɨ chong əy hadi 13 “che haru”gədəki əyas əysis yaapm huonsu ishi xusin eoɲ.

Saamnt 12^z

Saamtakŋ choŋg ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Gob qoy alibalka kuokŋa bernishi. (1 kifil kiəlu)
- Qutuka kanguka yaab haadakie gab ustiŋki daadakien huonsuminishi.(3kifil kiəlu)
- Nuogu qoyŋ xuus xuusisinishi. (5 kifil kiəlu)
- A gəli a gəliki naaŋg am zar berinishi. (5 kifil kiəlu)
- Aatubabakie ishi dadakie kotkŋka jəyzyhsis ishi qəydəki qəydnas gənishi.(2 kifil kiəlu)
- Ishi gəlis zingukŋ hatka xsaabtukŋ hat ishi kelin eŋki nuogu xusinishi.(2 kifil kiəlu)
- Dogŋtatki a gəli a gəliki nuogakie tadəki huonsu genishi.(4 kifil kiəlu)
- Bukusinki tokuŋ huonsum karzu qəynishi. (3 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsŋz, uochkŋka baŋgrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsə naaŋg:-

- Buudu nuogum kardə, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf,ist gobndəki gonti, bukusinki toku, a gəli a gəliki dəmbi əy, a gəli a gəliki əy naaŋg, əy naaŋgakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, a gəli a gəliki siali anki irsasə, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardə atsm 3^z

Buudu nuogum uochŋakie:-

- Akrakŋ hat xaagŋ ishikŋ kuchu ishi huonsum a gəli a gəliki qəydn qəyŋki yaapm naaz ishi tini? Itiyo? Itikŋ kuchu xaagŋ hhaa qanŋk yir iti qəydəni?
- Akrakiekŋ hat sənddəki yaapma nak nak qəydn ishi qəydəni? A xuskidas ges yiki təni?
- Akrkŋ hat yaabkŋ hat zingu kodiəŋki yaapm naaz ishi tini? Ays ishi e ishin zingukŋ hat kelini?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafkŋ chong tsəy hadi 12 “xsaabtu kodiəəki nuogusis echŋ baal taana iskiti” gədəki tsəy xsaabtukŋ hat ays ishi e ishin kuotinkint ishi xusin eoŋ.
- Aatubaabakie ishi dadakie jiəyzh kuotkŋ huonsuŋki qəydn hat a gəli a gəliki tsəy mamsu tsəy ishi xusin huonsuŋ.



Kifilkŋ həyŋkŋ edndəki kaaysakie

- “Gonti gobm” kaaysi ishi gəliska buuduk ishi kaasin e quutuka kanguka hadakie gab qəynishi en huonsum.
- Kifilkŋ həkŋ ednki kaaysi maxsaafkŋ chong kaaysi hadi 14 “kuokŋaki” gədəki kaaysias kuokŋ ishi xuusn eoŋ.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yiəqiant buudu qanŋk kaasin e dadakien shoyt ki igŋ kuokŋ ishi igŋ huonsŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn 1:- dadakie ishin kiamsiki nuogu ishi yaate mandakisiska xuysibabakiesis gədn ishi xuusn huonsŋ. (Qiabgis:-doygtat kiamsiki nuogu, tmrt iibs ishi yəkst ishi səki nuogu....)
- Qəydn 2:- a gəli a gəliki samku gən xuusa, sheshki gə ishi hhəydn bangers gən eoŋ.
- Qəydn 3:- dadakie buudu qanŋk ishi alu a gəli a gəliki iib yaapm oshkun (Qiabgis: - zuni, esku, wuru, kiyanu, oyti, zoku, haru, kululu, Wolu haru...) ishi gən e ishi taadəki huonsu ishi gen eoŋ. (Qiabgis:- zuni əmdu sis, haru indusis, zoku koshusiska əmdsiska,) ishi ge beskn huonsun.



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Niayni xuuskŋ maxsaafkŋ chong niayni hadi 9 dadakie bukusnki toku ishi huonsun iigki yaapmkŋ chong qoydas ber akras qəy xuusn huonsŋ.
- Niayni xuuskŋ maxsaafkŋ chong niayni hadi 9 dadakie bukusnki toku ishi huonsum astamria wosdeki akr qəy xuusn huonsŋ.



Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie

- Yaashki dadau tsant ishi yen e a gəli a gəliki karzuka sialika ankiz qorki kirkŋ chong ishi tsasku bəysism kaasin eoŋ. Shoytki qorkiyaws gats iarts hotsuki dadu kaaysas shorshikiz amigo. Kaaysas xaagm xaagm kasis shoytki dadakie kaasin eoŋ.



Əy kiəlu

- Əy maxsaafkŋ chong əy hadi 14 “tsuylatsukien” gədəki əyas əysis kuokŋ ishi xuusn eoŋ.
- Əy maxsaafkŋ chong əy hadi 15 “jiəyzh kuotkŋ” gədəki əyas əysis itigəlis xsaabtukŋ hat ishi kelinki kudu ishi xuusŋ eoŋ.

(Atsm kubmz kifil tmrt)



Saamnt 13^z

Saamntakŋ chonŋ ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Qutuka ka kanguka haadakien gab qəydn ustisin gə yaafki haadakien huonsuminishi. (2 kifil kiəlu)
- Kanguhət qutu koys yiəqiyant qutu hat kar kangu hat wəsh chont kar tsakinishi. (2 kifil kiəlu)
- Nuogu qoy xuusu xuusisinishi. (4 kifil kiəlu)
- Aabu bosky akrka zursusumka berinishi. (1 kifil kiəlu)
- Qoykŋ sapm amki naagnakien ber besku aninishi. (5 kifil kiəlu)
- Ishi gəlis ishin zingukŋ hat ka xsaabtukŋ hat ishi kelinki kudu iskinishi. (4 kifil kiəlu)
- Dogŋtaatki a gəli a gəliki nuogakieishi tadəki huonsu genishi. (4 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsanz, uochkɲka bangrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsunaagɲ:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, akr maxsaaf, a gəli a gəli kidn anki dumu, a gəli a gəliki karzu anki naagɲ, bukusinki toku, ist gobndki chat, aabu boski wərqət iyakizkɲ hat kiz, aabu bosky kardu, gonti, kanki sani siali qanki irsas/diskidaz, a gəli a gəliki əy naagɲ, əy naagɲakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, agəli a gəliki siali anki irsas, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikɲ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 4^z

Buudu nuogum uochɲakie:-

1. Akrakɲ hat yir yir nuogu it sədni?
2. Akrakɲ hat ki aabu bosky yiki təki geni?
3. Dadakie akrakɲhat xuuzi kasdəki dadu ishi sədaɲ? Yikitəki qiabgisini? Ishika xuuzi kaaysi ishi utudaɲ? Ishi kaaskist yir nogu ishi kuotu kaasini?
4. Akrakɲ hat ki nuogakien sə ishikɲ kidnka karzuka akrka besku anz yikitni?
5. Akrakɲ hat ishi sədəki nuogakie yir sis ishi huonsini?
6. Akrakɲhat ishi sədəki nuogakiekɲ chong tokukɲhat qəydnz naz ishi tini?
7. Akrakɲ hat səndnki tmaria yir yir qəydn ishi qəydəni?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafkɲ chong tsəy hadi 12 Wərqe kaaysi kaasis tsəy nabbishi a gəli a gəliki uochkɲ uochə. Huoguntat xhəydnas ka achəys.



Kifilkņ hęykņ edndęki kaaysakie

- Kifilkņ hęykņ edndęki maxsaafakņ chong kaaysi hadi 14 “intsn kuou kaastnki zingu” gędęki kaaysi a gęli a gęliki haadakie gab ign eonj.
- Kifilkņ hęykņ edndęki maxsaafakņ chong kaaysi hadi 6 “xhilizh xhilizh” gędęki kaaysinuogu qoy ishi xuusu qęyn huonsu taonj.
- Kifilkņ hęykņ edndęki maxsaafakņ chong kaaysi hadi 15 “gabki kantrakie” gędęki kaaysi nuogu qoy sapm amnki am naagnakien ishi sę besk xuusn eonj.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gęli yięqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki ign kuokņ ishi ign huonsņj.



Ishi qęy sęsisņki kięlu

- Qęydn 1:- qędn maxsaaf chong qęydn hadi 16 kida gant a gęli a gęliki dumu yas yasiz dadakiesis taa ishikņ kidin qank ishi anin eonj.
- Qęydn 2:- qędn maxsaaf chong qęydn hadi 17 kida gant a gęli a gęliki siali anki karzu dadakiesis ishikņ sialikņ hat ishi besku anin eonj.
- Qęydn 3:- qędn maxsaaf chong qęydn hadi 18 kida gant dogņtat ki nuogakie męchiki akr kodę dadakie ishikņ huonsas ishi gen eonj.(Qiabgis:- silki,suogubalu, kubay, kiyanu, wuru...)
- Qęydn 4:- ishikņ kuchu xaagnj qank chuoku ishi męch kotņ qoykņ hat qęyn karakr blakordukņ hat qęy ishikņ kuchu xaagnj gab qęydn iskin huonsņj.
- Qęydn 5:- qędn maxsaaf chong qęydn hadi 19 kida gant saamntakņ ki aabu boski (b, q, x, m aabu boski) ishi ber xuusn eonj.



Niayni xuuskņ kięlu.

- Niayni xuuskņ maxsaafkņ chong niayni hadi 10 dadakie koņ qank qęydnki chatakien ishi kiamsun e aabu boski akrka zursisimka ishi xuusn eonj.
- Niayni xuuskņ maxsaafkņ chong niayni hadi 11 dadakie toku qank a gęli a gęliki akr qęysis dadaki qęyn eonj.



Kifilkņ chong edndęki kaaysakie

- Kifilkņ chong edndęki kaaysi maxsaaf chong kaaysi hadi 9 hat “aabu boski distu” gędęki kaaysas kaasis dadakie aabu boski akrka zursisimka ishi bern huonsņj.

- Kifilkņ hęykņ edndęki maxaaf chong kaaysi hadi 10 “naagņ hadi chatis” gędęki kaasias kaasis a gęli a gęliki naagņ ishi besku anin eoņ.
- Kifilkņ hęykņ edndęki maxaaf chong kaaysi hadi 11dadakie aabu boski gobm qank ishi kaasn e aabu boskika shoyt el ki aabu boski hięnu ishi oshkun eoņ.



ęy kięlu

- ęy maxsaafkņ chong ęy hadi 16 “aabu boski tmr utudęno”gędęki ęyas ęysis aabu boski ishi bern eoņ.
- ęy maxsaafkņ chong ęy hadi 17 “Esku yasin”gędęki ęyas ęysis kidn ishi ebm eoņ.

Saamnt 14^z

Saamntakņ chong ishi tamr xuusņkidakie

Dadakie tmrt hhaakņ choysht,

- Kangu hat kar qutu hat yięqiyant qutu hat kar kagu węshi chongt ki begmas tsakinish. (3 kifil kięlu)
- Kanguka qutuka haadakien tachi węshishinishi. (1 kifil kięlu)
- Aabu boski akrka zursisimka berinish. (5 kifil kięlu)
- Nuf qoy nuogukņ chong ki zursusumka choysht tsantkizn qiabgisinshi. (5 kifil kięlu)
- Ishi gęlis ishin zingukņ hat ka xsaabtukņ hat ishi kelinki kudu iskinishi. (4 kifil kięlu)
- Dogņtaatki a gęli a gęliki nuogakie ishi tadęki huonsu genishi. (3 kifil kięlu)
- Dogņtatki nuogakien zarinishi. (1 kifil kięlu)
- Bukiki toku huonsum karzu qęynishi. (3kifil kięlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsęy gędn, gędn, qęydn sęsnz, uochkņka bangrsika, ęyka kaaysika.

Tmrt hounsu naagņ:-

- Buudu nuogum kardu, tsęy, kaaysika ęyka maxsaaf, guoynti, hadi domen, aabu boski blakordu, hadika siali kardu, bukusinki toku, ist gobndki chat, aabu boski węrqęt iyakizkņ hat kiz, aabu bosky kardu, gonti, a gęli a gęliki siali anki irsas/diskidaz, a gęli a gęliki ęy naagņ, ęy naagņakie idnki hięnu, idnki hięnu kaasdaazk, maqęs, akr

wərqət, aǵəli a ǵəliki siali anki irsasu, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 4^z

Buudu nuogum uochŋakie:-

1. Akraŋ hat yir təki səndəni?
2. Karakŋ hat kangu hat quits kaar qutu hat kangis tmrt ŋiyakŋ chontki hushakŋ hat kaasdəki dadakien qiabgsdəki akra naz təni ?
3. Akrakŋ hat səndəki aabu boskia naz kie ishi tini?
4. Akrakŋ hat qaykŋ sapm am a ǵəli a ǵəliki naagŋakien ays ŋ-e berini?
5. Akrakŋ hat səndəki baalakŋ chong huons tadada naz ishi tini?
6. Akrakŋ hat bukuki tokukŋ hat yir yir ŋ-qəyini?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaaf chong hadi 14 “Haakim xhəydn” ǵədəki tsəyas ǵə ŋ-ǵəlis ays ŋ-e zingukŋ kuotunŋint ishi iskin eoŋ.



Kifilŋ həyŋ edndəki kaaysakie

- Kifilŋ həyŋ edndəki maxsaafakŋ chong kaaysi hadi 1 “tsaanu haadakie” ǵədəki kaaysi kasis haadakien ishi xuusin eoŋ.
- Kifilŋ həyŋ edndəki maxsaafakŋ chong kaaysi hadi 17 “siali kaysi” kaasis kanguka qutuka ishi taachi wəshishin eoŋ.
- Gonti gobm kaaysi kasis a ǵəli a ǵəliki haadakien ishigab qəyisn eoŋ.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi ǵəli yiəqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki igŋ kuokŋ ishi igŋ huonsŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn 1:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 20 kida gant nuogukŋ chong ki zursusum ishi xuusin eoŋ.
- Qəydn 2:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 19 kida gant saamintakŋ ki aabu bosky (R, D, J, T, F, A, ka S) ishi xuusin eoŋ.



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Niayni xuuskŋ maxsaafkŋ chong niayni hadi 11 hat kida gant bukuki toku dadakiesis ta ishi baski tiŋ ki naagŋ ishi xaagm qəyn eoŋ.



Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie

- Kifilkŋ chong edndəki kaaysi maxsaaf chong kaaysi hadi 12kŋ hat domin qarŋk hadiyakien kiams gədəki kaaysas kaasis nuogukŋ zursusum ishi xuusin eoŋ.
- Kifilkŋ həykŋ edndəki maxaaf chong kaaysi hadi 13kŋ hat Akrka sialika kiams kaays kaasis ishikŋ kiamas ishi xuusin eoŋ.
- Kifilkŋ həykŋ edndəki maxaaf chong kaaysi hadi 14 saamntakŋ ki aabu bosky huonsum aabu bosky gobm kaaysi ishi kaasn eoŋ.



Əy kiəlu

- Əy maxsaafkŋ chong əy hadi 18 “esku yaasin”gədəki əyas əysis kidn ishi xuusin eoŋ.

Saamnt 15^z

Saamtakŋ choŋg ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Kanŋguka qutuka haadakien taachi wəshishnishi. (4 kifil kiəlu)
- Aabu bosky akr bernishi. . (5 kifil kiəlu)
- Nuogakiekŋ chont ki kiam tsant choysht qiabgsinishi. (3 kifil kiəlu)
- Gabm qəynishi. (2 kifil kiəlu)
- Ishi gəlis zingukŋ hat ka xsaabtukŋ hat kiəlinishi. (4 kifil kiəlu)
- Dogŋ ki nuogu qank zarinishi. (4 kifil kiəlu)
- Bukuki toku qanŋ karzu qəynishi. (1 kifil kiəlu)
- Wəraqət qutsukarzu qəynishi. (2 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsanz, uochkŋka banŋrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsə naaŋŋ:-

- Buudu nuogum kardə, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, xuzi, hadininki naaŋŋakie, koola, aabu boski kardə, wəraqət sialibabu, maqas, a gəli a gəliki əy naaŋŋ, əy naaŋŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wəraqət, a gəli a gəliki siali anki irsasə, hhaay siali, burushu yas yasz, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardə atsm 4^z

Buudu nuogum uochŋakie:-

1. Akrakŋ hat kanŋu hat kaar quits haadakien ishi wəshish kaasdəki dadakien qiabgsdəki akra naaz təni?
2. Akrakŋ hat ki aabu bosky yas yiki təki geni?

3. Akarakñ hat qoy amkiz yiki tæki qiabgsini? Qoy akrkidas yiki tæki ber anini?
4. Bukuki tokakñ hat η sädæki akras yir η qäyini?
5. Karakñ hat η-sädadas wärqätkñ hat ka kaardukñ hat yir η qäyini?



Tsäy kiälu

- Tsäy maxsaafkñ chong tsäy hadi 15 “kadu eskuhaadukiz” gädæki tsäyas gë shishtat ki nuogakien ishi ner xuusin eonj.
- Tsäy maxsaafkñ chong tsäy hadi 16 “Guzdu utudæki kushumen” gädæki tsäyas tsäy nuogu qalz ishi xuusin eonj.
- Dogñtat ki nuogakien huonsum zar qäyn kiamki tsäy mams gänishizarkñ ebmas iska.



Kifilkñ häykñ edndæki kaaysakie

- Xuzu ishi buorkus kuchuka ashuka teach kaasn eonj.
- Kifilkñ häykñ edndæki maxsaafakñ chong kaaysi hadi 6 “xhilizh xhilizh” gädæki kaaysinuogu qoy ishi xuusu qäyn huonsu taanj.
- Kifilkñ häykñ edndæki maxsaafakñ chong kaaysi hadi 18kñ hat “uyshinj kaaysi” gädæki kaaysi kaasis xsaabtu ishi kiälñki kudu xuususñj.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gëli yiäqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki igñ kuokñ ishi igñ huonsñj.



Ishi qäy säsisñki kiälu

- Qäydn 1:- qädn maxsaaf chong qäydn hadi 21 kida gant hadnki nuoguka sibmka ta naagñakien sibm chong ishi qabgsn eonj.
- Qäydn 2:- ishi gëlis xsaabtukñ hay ays ishi e kiälñkint ishi iib yaab ishi uochi yë kifilgat ishi yaartibab sis ishi gen eonj.
- Qäydn 3:- qädn maxsaaf chong qäydn hadi 22 kida gant äsikñ hat wärqätkñ hat kaardæki nuogu, wärqätkñ hat märkëb ishi qäyn e agëli a gëliki zarkñ ishi zarn eonj.
- Qäydn 1:- qädn maxsaaf chong qäydn hadi 19 kida gant (N, A, Sh, P, G, ka W) ishi xuusin eonj.



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Niayni xuuskŋ maxsaafkŋ chong niayni hadi 12 kida gant siali wəraqət dadakie sis taanishi qutsu wəraqət gowdnkŋ hat atsisin eon.
- Niayni xuuskŋ maxsaafkŋ chong niayni hadi 13 kida gant bukuki toku ishi huonsum dadaki aabu boski qəyn eon.
- Niayni xuuskŋ maxsaafkŋ chong niayni hadi 14 kida gant a gəli a gəliki karz katonkŋ hat ishi qəytəy chatskuotu qutsu kiamsin huonsun.
- Niayni xuuskŋ maxsaafkŋ chong niayni hadi 15 kida gant ishi qutsunŋki naagŋ ishi huonsum a gəli a gəliki karzu qəy iig ki naagŋ qəyn eon.



Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie

- Ishi gəlis zingukŋ hat ishi kuottunŋki kudu xuusi qiabgis chuow kiəlt uoftndaazka xsaabtukŋ hat ŋ kiəlzka jiəyzh ŋkuottunŋkidəmbika aluka kidas taamu kaaysi qanŋ ishi xuusin eon.
- Ishi gəlis zingukŋ hat ishi ishi kuotŋki kudu hadi 14 aabu buoski baskŋ gədəki kaaysas kaass ishi ber xuusin eon.
- Ishi gəlis zingukŋ hat ishi ishi kuotŋki kudu hadi 13 karzuka sialika ishi kiamsu gədədəki kaaysi kaasis ishikŋ kiamsu ishi xuusŋ eon.



Əy kiəlu

- Əy maxsaafkŋ chong əy hadi 19 “xuuskŋ kay a qiaga” gədəki əyas əysisaabu bosky ishi xuusin eon.

Saamnt 16^z

Saamntakŋ choŋg ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Kanguka qutu hadakien taachi weshishinishi. (2 kifil kielu)
- Gagul qank kiamsu soki haadakie kalbn ego. (2 kifil kielu)
- Aabu boski akr xuusinishi. (5 kifil kielu)
- Gabm qəynishi (2 kifil kielu)
- Gabm bəyisinish. (3 kifil kielu)
- Ishi gəlis zingukŋ kuotinishi. (4 kifil kielu)
- Dogŋtatki nuogu zarinishi. (4 kifil kielu)
- Wəraqət qutsu a gəli a gəliki karzu qəynishi. (3 kifil kielu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsanz, uochkŋka banŋrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsū naaŋŋ:-

- Buudu nuogum kardū, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, xuzi, hadininki naaŋŋakie, koola, aabu bosky kardū, bukusinki toku,jiŋ, wəraqət sialibabu, maqas, a gəli a gəliki əy naaŋŋ, əy naaŋŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wəraqət, a gəli a gəliki siali anki irsasū, hhaay siali, burushu yas yasz, taŋgram, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardū atsm 4^z

Buudu nuogum uochjakie:-

1. Akraknj hat yir yir nuogu ishi sädeni? Kanguka qutuka gagul wəshish əydaz qiabgisdəki akr naz təni?
2. Arkaknjhat gabu səndada naku ishi tini?
3. Akraknj hat nj-sədada gant wərəqət qutsu yir nj qəyni?
4. Akraknjhat uorchi məchikiyaben yir i-edəni?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafkj chong tsəy hadi 17 “aabu boski kuoy” gədəki tsəyas gə uochkj uochj. Xhəydj ka xhəyj.



Kifilkj həykj edndəki kaaysakie

- Siigi ishi kestəy hintəy enki kaaysi kaasis kanguka qutuka haadu ishi gab qəyisin eonj.
- Kifilkj həykj edndəki maxsaafkj chong kaaysi hadi 19kuchu ishi taachi xuuzi tir kaasis kanguka qutuka ishi qəbsu ustsən eonj.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yiqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki igj kuokj ishi igj huonsj.



Ishi qəy səsisnjki kiəlu

- Qəydn 1:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 23 kida gant buotuka kasayka ishi qəbsu hhaay qank wuochkur siali qəy zarj huonsj.
- Qəydn 2:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 21 kida gant hadininki naagjka jin taanishi naagjakien qəbsn eonj.
- Qəydn 3:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 24 kida gant dadakiesis taa tsakigo, yiligo, qoytigo ishi gə mamsn eonj.
- Qəydn 4:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 19 kida gant saamntakj ki aabu boski (L, Z, K, Y, nj, Xh, Ch, H) ishi xuusin eonj.



Niyani xuuskj kiəlu.

- Niayni xuuskj maxsaafkj chong niayni hadi 15 kida gant a gəli a gəliki karzu isk ishi qutsu kamsnjki naagj taa iigki naagj ishi qutsu qəyn eonj.



Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie

- Kifilkŋ chong ednki maxsaaf chong hadi 15 aabu boski baskŋ kaaysi kaasis aabu boskiekien ishi xuusŋ eoŋ.



Əy kiəlu

- Əy maxsaafkŋ chong əy hadi 20 Dogŋ sayns gədəki əyas əysisishi gəlis tsabtukŋ hat ishi kuotŋ eoŋ.

(Atsm uchuz kifil tmrt)



Saamnt 17^z

Saamntakñ choñg ishi tamr xuusñkidakie

Dadakie tmrt hhaakñ choysht,

- Gagul qank wəshish so ki haada kalbi enishi (4 kifil kiəlu)
- Aabu boski ber xuusinish. (1 kifil kiəlu)
- Gabm bæysisinishi. (1 kifil kiəlu)
- Gobuka kidñka chont ki begumas genishi. (4 kifil kiəlu)
- Tsabtu/bichi/ haadgis ays a ednt genishi. (4 kifil kiəlu)
- Dogñtatki nuogñkiekñ hat zarinishi. (3 kifil kiəlu)
- Dogñ baal nakətənt genishi. (1 kifil kiəlu)
- Wərəqət qutsu a gəli a gəliki karzu qəynishi. (2 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsanz, uochkəŋka bangrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsə naaŋŋ:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, xuzi, qutsuki bachi, a gəli a gəliki qorqor/nastik kubaya, hadininki naaŋŋakie, koola, aabu bosky kardu, bukusinki toku, jinə, wərqət sialibabu, maqas, a gəli a gəliki əy naaŋŋ, əy naaŋŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, agəli a gəliki siali anki irsasə, hhaay siali, burushu yas yasz, taŋgram, tuolim, inchikəŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 5^z

Buudu nuogum uochkəŋakie

1. Akraŋŋhat yir yir nuogu ishi sədni?
2. Akraŋŋ hat gagl wəshishidaz istakəŋ? Yir a edəni?
3. Akraŋŋ hat tmrt iipm kaasdadaka bangir baalt kidasis gabm nadatəki tsakini?
4. Akraŋŋ hat ishi sədəki dada yirama tmrt iipm taani? Yir a edəni?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafkəŋ chonŋ tsəy hadi 18 “kaaysakien wəraqətəŋ hat qəydnz” gədəki tsəyas nabb yiekəŋ choysht wərqət ishi qutsu karzu ays ishi e qəynt ishi xuusn eon.



Kifiləŋ həyəkəŋ edndəki kaaysakie

- Kifiləŋ həyəkəŋ edndəki maxsaafakəŋ chonŋ kaaysi hadi 20 duku budu gədki kaaysias kaasis ishiəkəŋ haada kalbin eon.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yiəqiant buudu qank kaasin e dadəkien shoyt ki igŋ kuokəŋ ishi igŋ huonsŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn 1:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 16 kida gant a gəli a gəliki naagŋiak qank, shadn qanŋk, siali qanŋk ishi ber kaasin eoŋ.
- Qəydn 2:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 25 kida gant buotu, hhaay,ka chaaz shazhŋka ishi huonsum wocho bezu bezusin huonsuŋ.
- Qəydn 3:- dantka qqkŋka ki saagu gabki nuogakie qoy ishi amkizka ishi begmkizka ishi xuusin eoŋ.
- Qəydn 4:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 26 kida gant a gəli a gəliki naaŋg ta naz təkı kuekŋ iakz məchint ishi gen eoŋ.
- Qəydn 5:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 19 kida gant (Xs, P, K,)ishi ber xuusin eoŋ.
- Qəydn 6:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 27 kida gant (B, Q, X, M,) ishi huonsum hiənu qoy nuogu qəyn eoŋ.
- Qəydn 7:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 28 kida gant dadakiesis taa tsakigo, yiligo, qoytigo ishi gə mamsn eoŋ. (B, Q, X, M,) ishi qəykihienu qoy nuoga qanŋk xaagŋka kaduka hiənu qoy nuou anki nuufgu qoy nuogu ish qəyn eoŋ.



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Niayni xuuskŋ maxsaafkŋ chong niayni hadi 16 kida gant kilasarwəraqətkı atsisi ishi huonsum quxsunki wəraqətas kilaserkŋ hat karzu kesis atsin eoŋ.
- Quxsunki naagŋ ishi huonsum a gəli a gəliki karzu ishi qəyn e iig ki naagŋ ishi qəyn eoŋ.



Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie

- Kifilkŋ chong edndəki kaaysi maxsaaf chong kaaysi hadi 15kŋ hat a gəli a gəliki pəzilakien ishi kiamsu “karzakien ishi wunki baalt wusisŋ kaaysi” ŋ kaasistəy gobuka kidnkakŋ chontki begumas ishi xuusŋ eoŋ.



Əy kiəlu

- Saamntakŋ tmrt qank maminki əy qubis əysisŋ.

Saamnt 18^z

Saamtakıy chonıy ishi tamr xuusıykidakie

Dadakie tmrt hhaakıy choysht,

- Gagul qarıy wıshı soki haadakie kalbin ednigo. (1 kifil kiılu)
- Kucu dumtıy hikrsıtıy e kalbas xusinishi. (3 kifil kiılu)
- Shoshıki hiınu qoy nuoguka /xaagıyka kaduka aabu bosky/ nufu qoy nuogu /2 ka 3 ka hiınu qoy nugu nabbınshi. (4 kifil kvlu)
- Gobuka kidıyka chont ki begumas genishi. (5 kifil kiılu)
- Xsaabtu yiıqiant biıch yatsu genishi. (4 kifil kiılu)
- Dogıy baal naku tınt genishi. (4 kifil kiılu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsıy gıdn, gıdn, qıydn sısanz, uochkıyka bırıysıka, ıyka kaaysıka.

Tmrt hounsı naagıy:-

- Buudu nuogum kardı, tsıy, kaaysıka ıyka maxsaaf, a gıli a gıliki qorqor/nastik kubaya, a gıli agıliki dumakie, bukusıki toku, maqas, a gıli a gıliki ıy naagıy, ıy naagıykie idnki hiınu, idnki hiınu kaasdaazk, maqıs, akr wırqıt, burushı yas yaz, tanıram, tuolim, inchıkıy hat shar gus amdıki mizan kaaysı, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndıki huli, sig, gomuka kasay saxın.



Buudu nuogum kiılu

Buudu nuogum kardı atsm 5^z

Buudu nuogum uochkıykie

1. Akrakıy hat kuch dumtıy hikstıy qıydnıki qıydnı naz ishi tını?
2. Akrakıy chonıy ishi tamrki aabu bosky qarıy gatsıyki sum ist akıy? Yiki qarıy ishi tını?
3. Awutobis ka taksıka naaz tıki gob iakz mıchını?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafkəj chong tsəy hadi 11 dogj baal ki shunuka shunu kaayzka tsəy xaam gənishi kek xuusa.



Kifilkəj həykəj edndəki kaaysakie

- Dadakie plasti xərmuskəj chong hhaay yieqiant kaasyasaxin hat a gəli a gəliki makaqənk kaaysaishi xsoxsin e ishikəj kucha kalbin eoj.
- Kuchuka ashuka tachi intəy gobutəy konutəy kaas kalbin eygo. Qiabgis:- shatu, tsukunudu, golyagoli gant...
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yieqiant buudu qənk kaasin e dadakien shoyt ki igj kuokəj ishi igj huonsəj.



Ishi qəy səsisəjki kiəlu

- Qəydn 1:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 27 kida gant ishi xuusismki aabu bosky (R, D, J, T, F, A, S,) ishi huonsum hiənu qoy qəy nabbn eoj.
- Qəydn 2:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 28 kida gant ishi xuusismki aabu boskias (R, D, J, T, F, A, S,) ishi huonsum xaagjka kaduka hiənu qoy nugu qənk nuufu qoy nuogu qəy xuusn eoj.
- Qəydn 3:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 29 kida gant a gəli a gəliki qorki, lastik kubay, ishi huonsum kasay hhaayka itsu aabuka naagj qoydakəj kar naagj qoydakəj ishi maku yiluzka iyakzka gəga.
- Qəydn 4:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 30 kida gant shadjtəy shgutəy enki nuogu ishi mamsa.
- Qəydn 5:- toku hhaay qənk xsoki lastik, sponjika xharqika ishi huonsum xhubu a gəli a gəliki kaaysi kaasn eoj.
- Qəydn 6:- dadakie kifil chongka hhəykəj ishi səki nuogjas ishi gə dogj baal xuusn eoj.



Niyani xuuskəj kiəlu.

- Niayni xuuskəj maxsaafkəj chong niayni hadi 17 kida gant kardukəj hat xsftjki aabu boskakien ishi quxsutəy kiamsutəy e hiənu qoy nuogj qəyn huonsəj.
- Tanqram ishi huonsum a gəli a gəliki karzuka iigki naagj qəyn eoj.



Kifilkņ chong edndęki kaaysakie

- Yaab jizhka tsbtubaabka gant ishi am kaasn e tsabtuka bich haadigis edazn ishi gen eoņ.
- Kifilkņ chong edndęki kaaysi maxsaaf chong kaaysi hadi 16 kiams kantęr gedki kaaysias kaasis ishi xuski aabu bosky qank hięnu qoy nuogu ish qęyn eoņ.



ęy kięlu

- ęy maxsaafkņ chong ęy hadi 21 kida gant amino gedki ęyas ęysis iskņ ebmas ishi xuusņ eoņ.

Saamnt 19^z

Saamntakņ chong ishi tamr xuusņkidakie

Dadakie tmrt hhaakņ choysht,

- Kuchu dumtęy hikrstęy e kuchu kalbisinishi. (1 kifil kięlu)
- Guoshtu qanka qiabgis kielu qank naagņ męchinishi. (2kifil kięlu)
- Xaagņka kaduka aabu bosky anki nuufu qoy nuogu qęynishi. (1 kifil kięlu)
- Gobuka kidņka chont ki begumas genishi. (1 kifil kięlu)
- Gob okņka kuokņka xsuusinishi. (4 kifil kięlu)
- Dogņ baal naku tęnt genishi. (2 kifil kięlu)
- Azhu jięzh męchtęy chaktęy itsu jięzh ęmtęy enishi. (2 kifil kięlu)
- Dogņ baal naktnt uochinishi. (4 kifil kięlu)
- Węręqęt quxsu a gęli a gęliki karzu qęynishi. (2 kifil kięlu)
- Akrka karzukamintisimishi. (2 kifil kięlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsęy gędn, gędn, qęydn sęsnz, uochkņka bangrsika, ęyka kaaysika.

Tmrt hounsuna naagħ:-

- Buudu nuogum kardū, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, a gəli agəliki dumakie, lapisu/ akr isk kəysndəki naagħ, dumu yasizka azhu isk budndki/Guxət/, maqas, a gəli a gəliki əy naagħ, əy naagħakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, kilasər, pəzil a gəli a gəlikiz, burushu yas yasz, tanqram, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardū atsm 5^z

Buudu nuogum uochkŋakie

1. Akrakŋ hat sədnadakŋ chuong naaz ishi tik guostu qanŋ ka qiabgis kialu qanŋ qəydəni?
2. Məskidakŋ ka yaabi iyakŋ naaz təkī tmrt iyakŋ danini?
3. Ishi sədəki akrakŋ chuong naaz tənishi iakz utudəni?
4. Akrakŋ chuong kuchu kalbin əŋkida naaz təni?
5. Akras ebu sə nufu qoy nuogu xsaafz yiki təni?
6. Akrakŋ hat ishi sədəkidakŋ chuong naaz təkī wəraqət qutsn qəydn kini?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafkŋ chong tsəy hadi 19Kəysika izkŋ jiəzh kuotkŋkagədəki tsəyas gə ishikŋ azhun jiəzh ishi kotŋ eoŋ.



Kifilkŋ həykŋ edndəki kaaysakie

- Kifilkŋ həykŋ edndəki kaaysi maxsaf chong hadi 20 ushŋ məchish gədadas kaasis ishi kaasin e ishi gəydn eoŋ.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yiəqiant buudu qanŋ kaasin e dadakien shoyt ki igŋ kuokŋ ishi igŋ huonsŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn 1:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 27 kida gant (N, A, Sh, P, Zh, G, W) ishi huonsum hiənu qoy qəy nabbn eonj.
- Qəydn 2:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 28 kida gant (N, A, Sh, P, Zh, G, W) ishi huonsum xaagħka kaduka hiənu qoy nugu qank nuufu qoy nuogu qəy nabbn eonj.
- Qəydn 3:- a gəli a gəliki duoyni anki naagħ (kilasħr, karton, inch qank ishi tosku ishħkħ kuchas kalbisħ eonj.
- Qəydn 4:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 31 kida gant a gəli a gəliki karzu ishi kiamsu gobuka kidħka chontki begumas xuusa.
- Qəydn 5:- naagħ yas yasiz ishi kobu naagħ qoyħkħ chong iyartsu goshtuka qiabgis kialu qank qəys xuusħ eonj.
- Qəydn 6:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 28 kida gant okħ kuokħ qiabgisdəki hiənu qoy nugu (dant, okħ, chong, səpm...) ishi gə xuusn eonj.
- Qəydn 7:- azhun əys ħ-e ħiyzh məchinkint ishi ħib yaab ishi uoch yə kifilgat gən eonj.
- Qəydn 8:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 33 kida gant dogħtat ishi səki nuogas saagu gabkizka yaab qəyħiz ishi bern eonj.



Niyani xuuskħ kiəlu.

- A gəli a gəliki akrka karzuka ishi qabsu mintisqank gən eonj.
- Tangram qank ishi huonsum a gəli a gəliki ħigki naagħ qəyn eonj.



Kifilħkħ chong edndəki kaaysakie

- Kifilħkħ chong edndəki kaaysi maxsaaf chong kaaysi hadi 17“ħ-dogħ baalu ħ iska” gədəki kaaysias kaasis dogħ baalu nakutənt ishi xuusn eonj.



Əy kiəlu

- Əy maxsaafħkħ chong əy hadi 22 guuf tamari əyas əysis ishi gəydn eonj.

Saamnt 20^z

Saamtakŋ choŋg ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Kuchukŋ goshtuka qiabis kialu qank naagŋ xsundu məchinishi. (2kifil kiəlu)
- A gəli a gəliki naagŋ kuchuqank məchi xuusinish. (2 kifil kiəlu)
- A gəli a gəliki naagŋ kuchu qank məchitəy kiasktəy enishi. (1 kifil kiəlu)
- Hiənu qoy nuoguka xaagŋka kaduka aabu bosky anki nuuf qoy nuogu (2 ka 3 ka hiənu qoy nogu nabbinishi. (1 kifil kiəlu)
- Abuka kuchka qabsu wəshish qəynish. (3 kifil kiəlu)
- Naagŋ ken mamsu antəy bəysistəy enishi. (4 kifil kiəlu)
- Azhun jiəzh məchtəy chaktəy wuxhumtəy itsu jiəyzh əmkŋ huonsu gənishi. (4 kifil kiəlu)
- Dogŋ baalu nakutənt genishi. (2 kifil kiəlu)
- Yaabakie ishi dogŋ baalt qank ishi kiamdəki kudas gəenishi. (2 kifil kiəlu)
- Akrka karzunka mintinishi. (3 kifil kiəlu)
- Əy kek əynishi. (1 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsŋz, uochkŋka baŋgrsika, əyka kaaysika.

Tmrt honsu naagŋ:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, a gəli a gəliki dumakie, lapisu/ akr isk kəysndəki naagŋ, dumu yasizka azhu isk budndki/Guxət/, gazexa, maxsaaf yasyasz,maqas, a gəli a gəliki əy naagŋ, əy naagŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wərqət, kilasər, pəzil a gəli a gəlikiz, burushu yas yasz, taŋgram, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 5^z

Buudu nuogum uochkŋakie

1. Akrakŋ hat kek chal am ashuki dadu ishi sədaŋ? Yir ishi edni?
2. Akrakŋ hat dadu qoy i-dogŋ baal dirdəge. Yirsis huonsigo ish gə ebədni?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafkŋ chongŋ tsəy hadi 19 dadakie Kəysi jiəzh kotkŋ gədəki tsəyas ishi xaagm tsəyn e axhu kek ishi e məchin huonsŋ.



Kifilkŋ həykŋ edndəki kaaysakie

- Kifilkŋ həykŋ edndəki kaaysi maxsaf chongŋ hadi 21 asuka kuchuka akr kaaysakŋ hat ishi qəy nuogakienka kek anin eoŋ.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gəli yiəqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki igŋ kuokŋ ishi igŋ huonsŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn 1:- qədn maxsaaf chongŋ qəydn hadi 27 kida gant (L, K, Z, Y, ŋ, Xh, CH, H) ishi huonsum hiənu qoy qəy nabbn eoŋ.
- Qəydn 2:- qədn maxsaaf chongŋ qəydn hadi 28 kida gant L, K, Z, Y, ŋ, Xh, CH, H) ishi huonsum xaagŋka kaduka hiənu qoy nugu qank nuufu qoy nuogu qəy nabbn eoŋ.
- Qəydn 3:- dum yasiz qank hhatknki nuogu taanishi hadi hhaakən eoŋ.
- Qəydn 4:- qədn maxsaaf chongŋ qəydn hadi 32 kida gantkifil chonŋki nuogakien ishikŋ ali baalu ishi xuusin eoŋ. Qiabgis:- dani, okŋ, chont...)
- Qəydn 5:- dadakie ishi dogŋ baalas ishi xuusin həykŋ kesis ishi dogŋ baal ishi sə xuusin eoŋ. Qiabgis:-hhaay, tip'm, wuochi...) ishis sə ishi yaartibaabakiesis kifilkŋ chongŋ gən eoŋ.
- Qəydn 6:- dadakiesis wərqətka irsasuka ta ishi utuz gant ishi qəy ishikŋ aabuka kuchuka qabsu kalbisin eoŋ.

- Qəydn 7:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 34 kida gant naagη intsu gədaz (shoshkηz, intsəz, iyakiz intsəz) ishi gə mamsən eoη.



Niyani xuuskη kiəlu.

- Məqəsu ishi huonsum a gəli a gəliki akr anki gazexu, maxsaaf yas yasuz ishi quxsn huonsη.



Kifilkη chong edndəki kaaysakie

- Kifilkη chong edndəki kaaysi maxsaaf chong kaaysi hadi 18 “yaab qəyz gedeki kaaysias” gədəki kaaysias kaasis ishikη dogη baəlu ishi xuusn eoη.



Əy kiəlu

- Əy maxsaafkη chong əy hadi 15inin jiyəzh η kuota gədəki əyas əysis azhu məchika jiyəzh kuotkη ka ishi xuusη eoη.
- Dadakie ishi xuuski əy kek ishi əyn eoη.

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsənz, uochkəjka banğrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsə naağj:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, bəyi, nastik xarmusu, kasy, trafikj barnexsu, a gəli agəliki dumakie, lapisu/akr isk kəysndəki naağj, siali, agəli a gəliki siali məchiki irsasuka wəraqətka, toku, gazexa, maxsaaf yasyasz, maqas, a gəli a gəliki əy naağj, əy naağjakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, akr wəraqət, kilasər, pəzil a gəli a gəlikiz, burushu yas yasz, tanğram, tuolim, inchikj hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 6^z

Buudu nuogum uochkəjakie

1. Akraj hat yir yir nuogu it sədni?
2. Akraj hat daden yir i-edni?
3. Akraj hat səndəki yaapmakie yaabkj hat zingu kodez naaz təni? ishika ays ishi e zinkukj hat kuotini?
4. Akraj hat kamilakj tsant ki dadakiekj hat yir zingu huotigo ishi gə ebdəni? Ishi ittintyir iteni?



Tsəy kiəlu

- Tsəy maxsaafkj chong tsəy hadi 4 “uutj xaagj” gədki tsəyas xaagm gə guytka katamkakj begumas ish xuusn eoğ.
- Tsəy maxsaafkj chong tsəy hadi 20Orin wuruke gedəki tsəyas gə izqank məchishimki uochkj uochigj.



Kifilkj həykj edndəki kaaysakie

- Kifilkj həykj edndəki maxsaafkj chong kaaysi hadi 22kj “xəxər kaaysi” gədki kaaysi kaasistəy kuchuka aabuka ishi qabsu qəyisn eoğ.

- Kifilkņ hēykņ edndēki maxsaafakņ chong kaaysi hadi 23kņ “zingu bēybēy” gēdēki kaaysisas kaasis dadakie a gēli a gēliki kaasi ishi kaaskist huotinki zingakien ishi xuusn eon.
- “Wolki kaaysi” ishi ber ishi gēli yiēqiant buudu qank kaasin e dadakien shoyt ki igņ kuokņ ishi igņ huonsņ.



Ishi qəy səsisņki kiəlu

- Qəydn 1:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 35 kida gant kasəy, toku, inchi, wərqət qank a gēli a gēliki nuogu ishi qəyn eon.
- Qəydn 2:-dadakie a gēli a gēliki dumu qank wəraqət, nastik qank qəydnki chati dochikay a qian ishi qutsun eon.
- Qəydn 3:- dadakie ishi bachi qulfuka zipuka biatəy xhamu tsatstəy wuchkutəy ki qəydnas ishi qəyn e aabuka kuchuka isahi qabsu wəshish qəyn eon.
- Qəydn 4:- qədn maxsaaf chong qəydn hadi 36 kida ganta gēli a gēliki naagņ mēchi qiabgesdaz wol, tso, yilikiz,tskikiz ishi gə kek mamsu xuusņ eon.
- Qəydn 5:- azhu izk chatkņdaz ishi huonsum ays ishi e azhu chakint qiabgis dadakieka qəy səsisn eon.
- Qəydn 6:- jizh kotkņ dəmbakien kuotutəy ishi gēlis zingukņ hat ays ishi e kutoņkint iib yaab ishi uoch yə kifilgat gen eon.



Niyani xuuskņ kiəlu.

- Dadakie kifil chonki naagņ chong ishi utuki naagņ ishi akrskifilgat qiabgsn eon.



Kifilkņ chong edndēki kaaysakie

- Dadakie buudu buudu qank ishi alu Trafik Polis akrs kaasin eon.



Əy kiəlu

- Dadakie ishi xuuski əy kek ishi əyn eon.
- Əy maxsaafkņ chong əy hadi 19“xuuskņ kay a qiaga” gēdēki əyas əysisņ.

Saamnt 22^z

Saamntakŋ choŋg ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Kialu wəshish qiabgisiinishi. (5 kifil kiəlu)
- Aabuka kuchuka qabsu wəshinishi. (3 kifil kiəlu)
- Aabu boski hiənu qoy nuoguka nuuf qoy xsaafinishi. (1 kifil kiəlu)
- Nuogakien kek mamsu anbəyisiinishi. (2 kifil kiəlu)
- Ishi gəli istishiki baluka naagŋ iski kuokŋ ginishi. (2 kifil kiəlu)
- Dəmbi kotkŋka ishi gəlis ays ishi e zingukŋ hat kuotinkint genishi. (4 kifil kiəlu)
- Dogŋ baa lays ishi e bəybəkint genishi. (4 kifil kiəlu)
- Əy kek əynishi. (4 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsanz, uochkŋka banŋrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsū naagŋ:-

- Buudu nuogum kardū, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, quxsni xhrqi, agəli a gəliki zingu qiabgedŋki milkit, maxsaaf yasyasz, maqas, a gəli a gəliki əy naagŋ, əy naagŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, a gəli a gəlikki siali ankiirsauka wərqət, quxsni aabu bosky karzu, kilasər, pəzil a gəli a gəlikiz, burushu yas yasz, tanŋram, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardū atsm 6^z

Buudu nuogum uochkɔakie

1. Akɔakɔ hat sɛdndki xɛrɛpezakɔ hat kida nak ishi tini?
2. Akɔakɔhat sɛdndɔki baala jizh mɛchikigo ishi gɛda? Yir amni? dogɔ baal jizh a amin yir ɔ-eni?
3. Akɔakɔ hat sɛdndɔki kadu dadakiekɔ buot, kangut, qututka tsant naku nuogu a sɛdndani?



Tsɛy kiɛlu

- Tsɛy maxsaafkɔ chong tsɛy hadi 21 Gobinka I yaartibaabakie ka tsɛygoɔ. Yiɛkɔ chuosht tsɛya qɔɔk mɛchishmki uechkɔ uechiɔ.xhɛydn ka xhɛyɔ.



Kifilkɔ hɛyɔkɔ edndɛki kaaysakie

- Kifilkɔ hɛyɔkɔ ednki matsaaf chuong kaaysi hadi 19 duku budu gɛdɛki kaaysas kaass ish gɛlis ishi xuusin eoɔ.
- Wolki kaaysi dadaqɔɔkz ishi gɛlis yiɛqint buudu qɔɔk ishi alelki xuuskɔ xuusin eoɔ. :



Ishi qɛy sɛsisɔki kiɛlu

- Qɛydn 1:- a gɛli a gɛliki chati qiabgis:- chalkiz, jobkizka wongulkiz chati ishi qɛyn e ishikɔ aabuka kuchuka ishi qabsu qɛsisɔ eoɔ.
- Qɛydn 2:- qɛdn maxsaaf chong qɛydn hadi 37 kida gant (B, Q, X, M) ishi bonsum hiɛnu qoyka nuufu qoy nuogu ishi xaagm xaagm qɛy xuusin eoɔ.
- Qɛydn 3:- qɛdn maxsaaf chong qɛydn hadi 30 kida gant kifil chonki naagɔ yie qiant hɛyɔkɔ kobde naagɔakien shuguz, shadnz, ishi gɛ mamsn eoɔ.
- Qɛydn 4:- qɛdn maxsaaf chong qɛydn hadi 38 kida gant ishi qɛyn eoɔ.
- Qɛydn 5:- qɛdn maxsaaf chong qɛydn hadi 39 kida gant Trafik milkitakien ishi tskɔkist ishi xuusinki dɛmbakien kek ish ebn eoɔ..



Niyani xuuskɔ kiɛlu.

- Dadakie kifil hhɛyɔkɔ ishi xuuski naagɔ chong ishi utuki naagɔ ishi akrs kifilgat qiabgsn eoɔ.



Kifilkɛ chong edndəki kaaysakie

- Kifilkɛ chong edndəki kaaysi maxsaaf chong kaaysi hadi 19 “gob yir i-gəni” gədəki kaaysias kaasis dogɛ baalu ishi bəybəyn xuusn eoɛ.
- Kifilkɛ chong edndəki kaaysi maxsaaf chong kaaysi hadi 20 “ɲ-sumukɛ chong ki aabu boski” gədəki kaaysias kaasis ishi sumuka dadu mandakie sumkɛ chong ki aabu boskias ishi xuusn sumu kardu huonsum el ki dadakiesis ishi sumu istki wəraqətkə irsasuka taanishi dadakie ishi sumas kek xsaaf sən eoɛ.



Əy kiəlu

- Dadakie ishi dogɛ baalt əyɛndəki əy ishi xuusu də kifil gat əyin eoɛ.
- Əy maxsaafkɛ chong əy hadi 15 “jiəzh ɲ-kuota” gədəki əyas əysisɛ.
- Əy maxsaafkɛ chong əy hadikɛhat chong hurtidɛki əyakiesɛ shoyt ishi kek ishi xsuus əyin eoɛ.

Saamnt 23^z

Saamntakɛ chong ishi tamr xuusɛkidakie

Dadakie tmrt hhaakɛ choysht,

- Kialu wəshish səsinish. (2 kifil kiəlu)
- Kaaysi kudu qank aabuka kuchuka gabə qəyn iskinishi. (3 kifil kiəlu)
- Aabu boskika hiənu qoy nuoguka nuuf qoy nuogu xsaafinishi. (4 kifil kiəlu)
- Istishi balka ishi naagɛ istki kuokɛka gənish. (3 kifil kiəlu)
- Naagɛakie istki baluka a gəli a gəliki kuokɛ giənishi. (2 kifil kiəlu)
- Jiəzh kuotkɛ dəmbi shurtəy/kuotəty/ ishinka mandakienka zingukɛhat iys ishi e kuotnkint gənishi. (4 kifil kiəlu)
- Dogɛ baalu ays ishi e bəybyinkint genishi. (4 kifil kiəlu)
- Əyakien kek əynishi. (3 kifil kiəlu)

Tamrs kudu:-

- Buudu nuogum, tsəy gədn, gədn, qəydn səsənz, uochkŋka baŋgrsika, əyka kaaysika.

Tmrt hounsə naaŋŋ:-

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əyka maxsaaf, quxsni xhrqi, doqa;kantr,kirn,məsmər, maxsaaf yasyasz, maqas, a gəli a gəliki əy naaŋŋ, əy naaŋŋakie idnki hiənu, idnki hiənu kaasdaazk, maqəs, a gəli a gəlikki siali ankiirsauka wərqət, quxsni aabu bosky karzu,kilasər, pəzil a gəli a gəlikiz, burushu yas yasz, taŋgram, tuolim, inchikŋ hat shar gus amdəki mizan kaaysi, shuorkudaz, ist indaaz, izk tsakndəki huli, sig, gomuka kasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 6^z

Buudu nuogum uochkŋakie

1. Akraŋŋ hat sədndəki nuogas soka wokuka gə bernti.
2. Akraŋŋ hat sədndəki nuogas tsant chuoyshə gə bernti.sss
3. Akraŋŋ hat yir yir aabu boski ishi sədəni?hhakie qəŋk gatsŋki aabu boski ishi tsaafi?yiki təkı tsaaf səsini?



Tsəy kiəlu

- Tsəy matsaaf chuong tsəy hadi 22 Kədiŋaka i-yaartika inchakien ays ishi e bəybydənt gədəki tsəyas tsəy tsəya qəŋk məchishmki uochkŋ uochiŋ.xhəydn ka xhəyŋ.
- Dadakie ishi gəlis ziŋkukŋ hat ishi kuotintka dogŋ baa lays ishi e bəybyŋkint tamrsŋki tsəy mams tsəy ka tsəya qəŋk məchishimki uochkŋ uochiŋ.huogŋtat ka xhəydn xhəyŋ.



Kifilŋŋ həyŋŋ edndəki kaaysakie

- Kifilŋŋ həyŋŋ ednki kaaysi matsaaaf chuong kaaaysi hadi 22 xəxər gədəki kaaysas kaasis kialuka kuchuka aabuka gab qəydn ishi iskŋ eoŋ.
- Kifilŋŋ həyŋŋ edndəki kaaysi matsaaf chuong kaaaysi hadi 24 kudu kiask gədəki kaaysas kaasis kudu diəmbiyakien ishi xuusin eoŋ.

- Kifilkɲ hɛyɲɲ edndɛki kaasi matsaaf chuong kaaysi hadi 25 gob diedsdaaz gɛdɛki kaaysas kaasis dogɲ baal ishi bɛybyin eoɲ.
- “wol ki kaaysi dadakie ishi berki kaaysi ishi gɛlis yiɛqiant buudu qanɲ ishi al kaas shuoyt ki kuokɲas iskin eoɲ.



Ishi qɛy sɛsisɲki kiɛlu

- Qɛyɲɲ; 1 qɛyɲɲ matsaaf chuong hadi 37 kida gant saamntakɲ ki aabu boskiyas/R, D, J, Zh, T, F, A, S/ishi huonsum aabu buoski hiɛnu qoy nuogu ka 2-3 kinuf qoy nuoguka ishi xaagm xaagm tsaafin eoɲ.
- Qɛyɲɲ ; 2 qɛyɲɲ matsaaf chuong qɛyɲɲ hadi 40 kida gant zɲngu koderɲki nuudu ka nuudu yasyaszka kɲ hat ishi gɛlis ishi kuotn huosunɲ.s
- Doqa kiri chuong ishi huutu ishikɲ aabuka kuchuka wɛshish qabsu iska.
- Qɛyɲɲ- 4 qɛyɲɲ matsaaf chuong qɛyɲɲ 42 kida gant wɛrɛqɛt karzu qanɲ ishi qɛy kiamsu ishikɲ kuchu wɛshish iskn eoɲ.
- Qɛyɲɲ matsaaf chuong qɛyɲɲ hadi 43 kifil chuong ki naagɲakien kek ishi anu ishikɲ alibaaalas gen eoɲ.



Niyani xuuskɲ kiɛlu.

- Akɲka karzuka qɛyɲɲ siis amki naagɲ kobde dadakie iipm kaar ishi yɛkst ishi ebki nuogu tirafik milkit, kaaysi baal,kudu tsaakdɛki dadu ishi ber akɲsn huosunɲ.



Kifilkɲ chong edndɛki kaaysakie

- Kifilkɲ chuong ednki kaaysi matsaaf chuong hadi 21 kial kaays kuotu qulfi yiɛqiant ziipi qulftɛy biatɛy kuchu diɛb quoskutɛy ishi e kaas kuchuka aabuka gab qɛyɲɲ ishi iskn huosunɲ.



ɛy kiɛlu

- ɛy matsaaf chuong hhaaku hhsaa kiɛl ishi ɛyɲki ɛyakien ishi gɛlis yiɛqiant buudu qanɲ ishi alxaagm xaagm kek ɛyin eoɲ.ssss
- ɛy maxsaaf chuong ɛy hadi 22 guuf tamari gɛdɛki ɛyas ɛyss tirafik dɛmbi ishi xuusin eoɲ.
- ɛy maxsaaf chuong ɛy hadi 21 kɛben amino gɛdɛki ɛyas ɛyss ishiki baalka naagɲ ki baal ishi bern eoɲ.

Saamnt 24^z

Saamntakŋ choŋg ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Kaaysi qanŋ aabuka kuchuka gab qəyn iskinishi.(4kifil kiəlu)
- Sətəy ebtəy enishi.(1kifil kiəlu)
- aabu buoskika hiənu qoy nuoguka nuf qoy nuoguka xsaafinishi.(4 kifil kiəlu)
- naagŋakie ist ki baal agəli agəli ki kuokŋ genishi.(3 kifil kiəlu)
- kiəltat qəydnəki qəydn xuusinishi.(2kifil kiəlu)
- jiəyzh kuotkŋ dəmbika ishin ka mandakien ka zingukŋ hat ays ishi ekuotunŋkint genishi.(2 kifil kiəlu)
- jiəyzh ka chenzka amki məchi zinguka huonsuka genishi.(2kifi kiəlu)
- dogŋ baa lays ishi e bəybyŋkint genishi.(2 kifil kiəlu)
- dogŋtat zingukodenki nuogu xuusinishi.(2 kifil kiəlu)
- əy kek əynishi.(1 kifil kiəlu)
- dansuka kaar manz weshakŋ chuong kek qəynshi.(2 kifil kiəlu)

Tamrsi kudakie

- Buudu nuogum, tsəy, gədn, qəyses, uochkŋ ka banŋrsika, əy, kaasi.

Tmrtas huonsuz

- Buudu nuogum kardu,tsəy,kaaysika əy maxsaaf, sialiwereqet, xuuzi, irsas, quxsunki aabu bosky, orchi, xhərqi yasyaasz, karton wereqet, a gəli a gəliki irsas, a gəli agəli ki əy naagŋ, hiənu idndaaz, hiənu idinki sidi kaasdaaz, toil, mizan, shuorkudaaz, izk tsaakndəki huli sigi, gomu, kaasay saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 6^z

Buudu nuogum uochkɲakie

1. Akraɲ hat yir yir aabu bosky itsədni?
2. Akraɲ hat “M” qank gətsinki nuogu hiənu qoy nuogu yiki təkɪ oshkini?
3. Akraɲ hat yir yir nuogu itsədni? Yir ishi ebni?



Tsəy kiəlu

- Tsəy matsaaf chuong tsəy hadi 23 el kiəlt ishi qəydkɪ qəydn “O” kifil ishi təyakst gədki tsəyas tsəy dadakie kiəltat səxsqank gats got ishi qədki qəydnas gənishi.
- Dadakie amkayki haadu məch ishi gəlis ishi xuusnki tsəyakien mamsu goɲ.



Kifilɲ həyɲ edndəkɪ kaaysakie

- Kifilɲ həyɲ ednki kaaysi matsaaf chuong kaaaysi hadi 26xhilzh, xhankiz, tsubuz, məbrat gədəkɪ kaaysas kaasis kudu dəmbiaken ishi xuusn eoɲ.
- Kifilɲ həyɲ ednki kaaysi matsaaf chuong kaaaysi hadi 27ŋ-kialen səntigədəkɪ kaaysas kaasis kangu yeqiant qutu wəshishi ishi iskn eoɲ.
- Kifilɲ həyɲ edndəkɪ kaaysi matsaaf chuong kaaysi hadi 18xuuzi taakɲ gədəkɪ kaaysas kaasis aabuka kuchuka ishi qəbsu wəshishin eoɲ.
- Kifilɲ həyɲ edndəkɪ kaasi matsaaf chuong kaaysi hadi 9 kare yiqiant Jab gabu kadu gabu gədəkɪ kaaysas kaasis aabuka kuchuka ishi qəbsu wəshishin eoɲ.
- “Wol ki kaaysi dadakie ishi berki kaaysi ishi gəlis yiqiant buudu qəɲk ishi al kaas shuoyt ki kuokɲas iskin eoɲ.



Ishi qəy səsisɲki kiəlu

- Qəydn; 1 qəydn matsaaf chuong hadi 37 kida gant saamntakɲ ki aabu boskiyas/N, A, Sh, P, Zh, G, W/ishi huonsum aabu buoski hiənu qoy nuogu ka 2-3 kinufu qoy nuoguka ishi xaagm xaagm tsaafin eoɲ.
- Qəydn; 2 qəydn matsaaf chuong qəydn hadi 41 kida gant a gəli a gəlɪki aalu atsisinki nuogu eltrikika hhaay zingu ays ishi e kuotnkint goɲ.
- Qəydn; 3 qəydn matsaaf chuong qəydn hadi 43 kida gant akr kode isɲhat ki nuogu ishi səali baluka kuokɲka ebu gən eoɲ.
- Qəydn; 4 qəydn matsaaf chuong qəydn hadi 44 kida gant qoy amki nuogu yash bəgumkiz xaagɲ akrrakien huonsum gəshtikidas ishi ebu akrsn eoɲ.

- Qəydn; 5 dadakie ishi kifilka tmrt ii chuonuka dirtəy ishi dogrbal ays ishi e shishkshinkint ishi gen eoŋ.



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Saat akr ishi akrs a gəli a gəliki siali diskn eoŋ.



Kifilŋ chuŋg edndəki kaaysakie

- Kifilŋ chuŋg ednki kaaysi matsaaf chuŋg hadi 22 kies kudu baskŋ gədki kaaysasirsasu qank yeqant disku qankwochkurumki chatisakien ishi sə eb gien eoŋ.



Əy kiəlu

- Əy biya dadaki a gəli a gəliki əy ishi əyn eoŋ.
- Kilun qiabgsdəki əyakien qiabgis:-jiəysh ishi hhaŋ? Gədəki əy mamsu əysisŋ.

(Atsm tuusuz kifil tmrt)



Saamnt 25^z

Saamntakŋ chong ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Sədnka ebmka qabsi iskinishi. (5 kifil kiəlu)
- Aabu boskika hiənu qoy nuoguka nuuf qoy nuogu xsaafinishi. (3 kifil kiəlu)
- Ishi gəli hiənu qoy huonsum kiamski nuogu genishi. (1 kifil kiəlu)
- Kiəltat qəydndki qəydn bernishi. (4 kifil kiəlu)
- Jiəzh amkizka jiəzh amkaykizka məchi zinguka huonsuka xuusinishi. (3 kifil kiəlu)
- Dogŋtatki zingu kodenki nuogu burnish (5 kifil kiəlu)
- Əyka a gəli a gəliki wəshikŋ chong gab əynishi. (4 kifil kiəlu)

Tamrsi kudakie

- Buudu nuogum, tsəy, gədn, qəyses, uochkŋ ka banŋsika, əy, kaasi.

Tmrtas huonsuz

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əy maxsaaf, quxsunki wereqet, eltriki shubo, kibritu, lotu, quxsunki aabu bosky, orchi, xhərqi yasyaasz, karton wereqət, aḡeli aḡeliki irsas, a ḡeli a ḡeli ki əy naaḡŋ, hiənu idndaaz, hiənu idinki sidi kaasdaaz, toil, mizan, shuorkudaaz, izk tsaaakndəki huli sigi, gomu, kaasa saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 7^z

Buudu nuogum uochkŋakie

1. Akrakŋ hat yir yir nuogu itsədni?
2. Akrakŋ hat yir yir aabu bosky itsədni? Yiki kie ishi tini?
3. Akrakŋ hat yir yir hadi itsədni? Yiki qankaz ishi tini?
4. Akrakŋ hat “X” qank gətsinki nuogu oshkini?
5. Akrakŋ hat it sədki nuogakŋ chong uynd tsant itsəkida naz ishitini?
6. Akrakŋ chong el kiəl qəydnəki qəydn it sədaḡŋ?
7. Akrakŋ hat zingu kodənki qəydnə naz ishi tini?



Tsəy kiəlu

- Tsəy matsaaf chuong tsəy hadi 24 “ŋ-kuoy xhəydnŋ? Gədki tsəyas tsəy tsəyaqank məchshimki uochkŋ uochŋ.hogŋtatka xhəydnas a chəyse.



Kifilkŋ həyŋŋ edndəki kaaysakie

- Kifilkŋ həyŋŋ ednki kaaysi matsaaaf chuong kaaaysi hadi 25gob-kaysidəkidakiegədəki kaaysas ishi kaas zingu ishiŋŋ hat kodənki nuogakien ishi xuusn eoŋ.
- “Wol ki kaaysi dadakie ishi berki kaaysi ishi ḡelis yiəqiant buudu qanŋŋ ishi al kaas shuoyt ki kuokŋas iskin eoŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn; 1 qəydn matsaaf chuong hadi 37 kida gant saamtakŋ ki aabu boskiyas/L, Z, K, Y, ŋ, Xh, Ch, H/ishi huonsum aabu buoski hiənu qoy nuogu ka 2-3 ki nufu qoy nuoguka ishi xaagm xaagm tsaafin eoŋ.
- Qəydn; 2 nuog ədi huonsum ishi gatsina ednt kotu qoy(.) uochkŋ milkitu(?) akrqank qiabgs ishi huonsas ishi xuusŋ eoŋ.
- Qəydn; 3 dadakie kiəltat ishi kiamski nuogu kifil chong ishi gen gəts etn kiamski nuogu gənishika elkidada ishin kiamski nuogu ishi gen eoŋ.
- Qəydn; 4 ishi dogŋ bəaaltki zingu kodedəki nuogu ishi xuusn a edntqəydn kamil kut kaaskŋ, kibrit kaaskŋ, eltrik shibu məchŋ, dirku istki baalt kaaskŋ... kar manz chanuz a tidasīb yaab ishi uoch yə kifilgat gen eoŋ..
- Qəydn; 5 qəydn matsaaf chuong hadi 47 kida gant kiəlakŋ chong ki saat qiabgsdaz (səxsinqank, guot, juakŋ, giamkiəlt kidas) ishi oshku xuusn eoŋ. Saat hhakŋhat yir yira qəydnənt nuogumsŋ.



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Karzuka aabu bosky ishi xsaafdakŋ choysht ishi quxsu atsisin huonsŋ.



Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie

- Zingu kodenki huognakie kodədəki zingu (qiabgis:-kamil kutk kaaskŋ, kibrit kaaskŋ, eltriki shubu məchi, dedikibakt kaaskŋ...) ishi akrs kaasin eoŋ.
- Kifilkŋ chuong ednki kaaysi matsaaf chuong hadi 25aabu bosky kams kaaysi kaasis hiənu qoy nuoguka nuuf qoy nuogu ishi bern huonsŋ.



Əy kiəlu

- A gəli a gəliki yaab hhashundakie gob dəmbi əy biadadakie dəmbi əyakien ishi əyn eoŋ.
- Amkaki yaab haadu məch ishi gəlis ishi ishikuotŋ tmrsinki əyakien mams əysis jiəzhka jiəzh amakaki məchshim ishi xuusn eoŋ.

Saamnt 26^z

Saamntakŋ chong ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Sədnka ebmka qabsu iskinishi.(1 kifil kiəlu)
- Agəli agəli ki itsu akr bernishi.(4kifil kiəlu)
- Ishi gəlis hiənu qoy nuogu huonsum ishin kiamsuki nuogu genishi.(4 kifil kiəlu)
- Kiəltat qədnki qədn bernishi. (4 kifil kiəlu)
- Jiəzh amki kiamka amkayki məchshimka zinguka huonsuka xuusinishi. (1 kifil kiəlu)
- Zingu huotkst ishi kuotinki kudu iskinishi. (2 kifil kiəlu)
- Dogŋtatki zingu kodenki nuogŋ hat ishin nuotinishi. (5 kifil kiəlu)
- Əyka a gəli a gəliki wəshishikŋ chong gabgəynishi. (2 kifil kiəlu)
- Əyka a gəli a gəliki wəshish mintinishi. (2 kifil kiəlu)

Tamrsi kudakie

- Buudu nuogum, tsəy, gədn, qəyses, uochkŋ ka baŋgrsika, əy, kaasi.

Tmrtas huonsuz

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əy maxsaaf, a gəli a gəliki itsu akr səsisdaz, kiəltatki qəydŋ səsisdəki akr, inchi aabu səsisdəki akr, agəli agəli ki əy naagŋ,hiənu idndaaz, hiənu idinki sidi kaasdaaz, toil, mizan, shuorkudaaz, izk tsaaakndəki huli sigi, gomu, kaasa saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 7^z

Buudu nuogum uochkjakie

1. Akraj hat zabtki itsu it sada? Yir yir ishitini? Inki ii choysht yir yir zabtki itsu nj-iskini?
2. Akraj hat sadndki iib yaapm yir yiru huonsu tanki itsu nj-yafini?
3. Akraj hat zingu kodenki qaydna yir yir ishitini? Zingu kodenki nuogjekraj hat ays nj-e kuotini?



Tsay kiölu

- Tsay matsaaf chuong tsay hadi 25 zabtki itsugadki tsayas tsay tsayaqank machshimki uochkj uochj.hogjtatka xhaydnas a chayse.
- Tsay matsaaf chuong tsay hadi 21 amkayki machshim gadkitsayas tsay tsayaqank machshimki uochkj uochj.hogjtatka xhaydnas a chayse.



Kifilkj haykj edndeki kaaysakie

- Kifilkj haykj ednki kaaysi matsaaf chuong kaaysi hadi 28 “nj-genasise? Gadeki kaaysas dadakie huonsuska huonsukay qiaki itsakien ishi bern eoj.
- “Wol ki kaaysi dadakie ishi berki kaaysi ishi gälis yiqiant buudu qanj ishi al kaas shuoyt ki kuoknas iskin eoj.



Ishi qay sasinkj kiölu

- Qaydn; 1 qaydn matsaaf chuong hadi 47 kida gant tmariakie ishkj iipm, dogjbalka tmrt iipm gamuka hhakuka kidakj chong kiamski nuogu ishi gen eoj.
- Qaydn:-2 hielkielt ishi qaydki qaydn buudu qank ishi al nuogumn eoj.Qiabgis:-saxsinqank ki itsukj choysht, juakjki itsukj choysht,guotki itsukj choysht, tmrt iipm ishi bangrnt yir ish qaydentka ki uochkj uochish gaga. Yiekj choysht el kiöl ishi qaydäki qaydn hat hotsis taaj.



Niyani xuuskj kiölu.

- Dadakie tmrt ii chong ki ishi utiki nugj ishi akrs kifilgat ishi yartibaabsis qiabgin eoj.



Kifilkə chong edndəki kaaysakie

- Kifilkə chuong ednki kaaysi matsaaf chuong hadi 24 inch aabu wochkuru gədki kaaysi kaasis dadakie huonsu tanki itsas ishi bern eoŋ.
- Trafik polis (trafik məbratuka, yaab ist tsakidəki siiriishi bertəy huonsumtəy) akrs kaasin eoŋ. Kaaysas dogŋ balu kuokŋ qank aednz basisigo.



Əy kiəlu

- A gəli a gəliki yaab hhashundakie gob dəmbi əy bia dadakie dəmbi əyakien ishi əyn eoŋ.
- Əy maxsaaf hadi 23 hoyə hoyə gədəki əyas əysis əy naagŋakien ishi bertəy mintstəy en huonsŋ.
- Əy maxsaaf hadi 24 biargu qalz əy gədki əyas əysis əy naagŋkien ishi bertəy mintstəy en eoŋ.
- A gəli a gəliki əy hiənu ishi hədn e əyakŋhat ishi vdki nuogu ishi gen huonsu əyas ishi mintsŋ eoŋ.

Saamnt 27^z

Saamntakŋ chong ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- A gəli agəliki dogsinki itsu akr berinishi. (3 kifil kiəlu)
- Donsinki itsukŋ huonsu genishi. (2 kifil kiəlu)
- Ishi gəlis hiənu qoy nuogu huonsum kimski nuogu genishi. (3 kifil kiəlu)
- Tsəy tsəynishi. (2 kifil kiəlu)
- Saamntakŋki kiəluکا atsmka genishi. (4 kifil kiəlu)
- Zingu huotkst ishi kuotinki kudu iskinishi. (3 kifil kiəlu)
- Dogŋtatki zingu nuogukŋhat ishin kuotinishi. (4 kifil kiəlu)
- Əyka a gəli a gəliki wəshi mintsinishi. (1 kifil kiəlu)
- A gəli a gəliki nuogu huonsum ishi biargu qank kiamki nuogu qalz nuogu qəy səsinishi. (3 kifil kiəlu)

Tamrsi kudakie

- Buudu nuogum, tsəy, gədn, qəyses, uochkəy ka banərsika, əy, kaasi.

Tmrtas huonsuz

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əy maxsaaf, kiəlu isk hadindaz, zabtki itsu chigij, shiru shirshindəki naagəy, hhaay, buotu, wərqət, irsas lapis, kirəy/jinəy/, kilasr/kardakie/, kola, qəymsqəlki kitu/saxinu/, agəli agəli ki əy naagəy, hiənu idndaaz, hiənu idinki sidi kaasdaaz, toil, mizan, shuorkudaaz, izk tsaaakndəki huli sigi, gomu, kaasa saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 7^z

Buudu nuogum uochkəyaki

1. Akrakəhat sənddəki itsakie yir yir sis ishi huonsini?
2. Akrakə hat ishi dogətət ki zingu qank kiaminki nuoga yir yir qəydn it sədni?
3. Akrakə hat sənddəki hadiakiekəy chonəy saamtakəy kiəlu gashkəy qiabgsdaz naz təni? Kialakie sumas oshkunti.
4. Akrakəhat zingu kodenki qəydn yir yir ishitini? Ays η-e inin kuotini?
5. Akrskəhat sənddəki qəydn akrka karzuka nazkien ishi qəyni? Ays ishi e qəynt gənti



Tsəy kiəlu

- Tsəy matsaaf chuonəy tsəy hadi 26 “yiki dungu istkin!” gədki tsəyas tsəy tsəyaqank məchshimki uochkəy uochəy. hogətətka xhəydnas a chəyse.
- Dadakie ishi xuuski tsəyगतstəy gatsnkidas ishi huotsn eonəy. Elki dadakie tsəy ishi gen kuokəy taənəy.



Kifilkəy həyəkəy edndəki kaaysakie

- Kifilkəy həyəkəy ednki kaaysi matsaaaf chuonəy kaaaysi hadi 24 “zingun kotkəy” Gədəki kaaysas dadakie ishi gəlis zingukəy haat ays ishi e kuotnkint ishi xuusn eonəy.
- Kifilkəy həyəkəy ednki kaaysi matsaaaf chuonəy kaaaysi hadi 10 saamtakəyki kiəlu ishi xuusn (Jab gabu, kadu gabu/kare/) Gədəki kaaysas saamtakəyki kiəlu ishi bern eonəy.

- “Wol ki kaaysi dadakie ishi berki kaaysi ishi gəlis yiəqiant buudu qarŋk ishi al kaas shuoyt ki kuokŋas iskin eoŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn; 1 qəydn matsaaf chuong hadi 48 kida gant saamntakŋki kiəlas choysht tsant ishi gen e saamntakŋki kiəlas ishi bern huonsŋ.
- Qəydn; 2 qəydn matsaaf chuong hadi 48 kida gant a gəli a gəliki zaabtki itsakien mədabkŋhat yə qiant qorqorkŋ chong ishi ashu e nuogu qalz ishi qəy səsn eoŋ.
- Qəydn; 3dambu xhubush, tsamu giakŋka erqi bəyŋ kar manz ishi kodenki zingas aatubaabka iskubaab ishi uochidyə asəstat kifilgat nuogumn eoŋ.



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Buudu kardukŋ hat səndeki nuogakŋ ch[ŋ ishi utukiz ishi ber akrqank ye qiant karzu ishi qəy kifilgat ishi yaaris is qiabgsŋ huonsŋ.
- Nyani xuskŋ maxsaaf chong hadi 18 kida gant wəraqətakien ish chantəy quxstəy e a gəli a gəliki karzu qəyn e jometri ebm ishi xuusn eoŋ.
- A gəli a gəliki siali anki kardu, wəraqət, kirŋ, kolaka sialiakien ishi huonsum ishitmrdəki kifilas ishi shishkinki nuogu ishi qəyn huonsŋ.



Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie

- Gətski huonsu takŋ ishi akrs kaasn e zingu hurtikst a kodenki zingas a qian ays ŋ- enkind ishi xuusn eoŋ. Qiabgis:- dadu yasiz qoy kaaysikŋ hat a kina zingu hurtŋt ednki qəydn ishi kaasn eoŋ.
- Kifilkŋ chuong ednki kaaysi matsaaf chuong hadi 24 inch aabu wochkuru gədki kaaysi kaasis dadakie huonsu tanki itsas ishi bern eoŋ.



Əy kiəlu

- Dadakies is A gəli a gəliki əyakien siisis əy ŋ gəydm ishi gətəy mintstəy en eoŋ.
- Əy maxsaaf hadi 22guuf tmari gədəki əyas əysis ishi gəlis zingukŋhat ishi kuotn huonsinki xuuskŋ ishi iskŋ eoŋ.
- Əy maxsaaf hadi 25 “saamntakŋ kiəlu” gədki əyas əysis saamntakŋki kiəlas ishi bern eoŋ.

Saamnt 28^z

Saamntakŋ chong ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- A gəli agəliki dogsinki itsakie huonsu genish. (5 kifil kiəlu)
- Tsəy tsəynishi. (5 kifil kiəlu)
- Saamntakŋki kiəluuka atsmka genishi. (4 kifil kiəlu)
- Zingu huotkst ishi kuotinki kudu iskinishi. (1 kifil kiəlu)
- Eduqank ishi kodnt zingu kodenki ziibakie/kemial/ berinishi. (2 kifil kiəlu)
- Biargukŋ chongki kubm naaru kiəlu berinishi. (4 kifil kiəlu)
- A gəli a gəliki nuogu huonsum ishi biargu qank kiamki nuogu qalz nuogu qəy səsinishi. (4 kifil kiəlu)

Tamrsi kuakie

- Buudu nuogum, tsəy, gədn, qəyses, uochkŋ ka baŋgrsika, əy, kaaysi.

Tmrtas huonsuz

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kaaysika əy maxsaaf, kiəlu isk hadindaz, xuuzi, ziibuka kemikalka qiabgsdəki akr/postər/, kubm biargu kielakie qiabgsdəki akr, shiru shirshindŋki naagŋ, kilasr/kardakie/, qəymsqəlŋ kitu/saxinu/, agəli agəli ki əy naagŋ,hiənu idndaaz, hiənu idinki sidi kaasdaaz, toil, mizan, shuorkudaaz, izk tsaakndəki huli sigi,gomu,kaasa saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 7^z

Buudu nuogum uochkŋakie

1. Akrakŋ hat ishŋŋ dogŋ baaltat ishin kiamsəki nuong qank qoy amnki nuogu yir yir qəydn it sədni?
2. Akrakŋ həyŋŋ ishikŋ ka dogŋ baalt zingu kodenki ziibu yir yir ishitini?

3. A gəli a gəliki biargu kiəlakie akrakəhat səndəki nuogu yir amigo ishi gədni? Qiabis:
- gaaru kiəlt hhaay kaatsigo, kəykiəlt inchakiekə tarshi juarigo...



Tsəy kiəlu

- Akraikin ishi sə tsəyas ishi gen eoŋ
- Tsəy matsaaf chuong tsəy hadi 27 “atsmakieka kiəlu taachim” gədki tsəyas tsəy tsəyaqank məchshimki uochkə uochkə.hogŋtatka xhəydŋas a chəyse.
- Tsəy matsaaf chuong tsəy hadi 14“hakima xhəydn” gədki tsəyas xaagm tsəy uochkə uochkə.hogŋtatka xhəydŋas a chəyse. Eduqank ishi kodnt zingu kodenki nuogŋkien ishi xuusn huonsŋ.



Kifilkə həykə edndəki kaaysakie

- Kifilkə həykə ednki kaaysi matsaaf chuong kaaaysi hadi 29 “ziib yafkə” Gədəki kaaysas kaasis zingu hurtkst ishi kuotŋki xuuskə ishi iskn eoŋ.
- “Wol ki kaaysi dadakie ishi berki kaaysi ishi gəlis yiaqiant buudu qəŋk ishi al kaas shuoyt ki kuokŋas iskin eoŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn; 1 dogŋtatki hakim iig a gəli a gəliki zibuka kemikalka akr kobde akrakəhat qiabgs zingu kodego yeqiant zingu tana kodeti ish gə bern eoŋ.
- Qəydn; 2 qəydn matsaaf chuong hadi 50 kida gant dadakie donsinki itsakien huonsu ishi gen eoŋ.
- Qəydn; 3 kubm biargukə chongki kiəlakien (Qiabgis:-Turu, kəy, wəshi, garu) sumu qank ishi oshkn eoŋ.
- Qəydn; 4 zingu kiəlt silki hadiakien, zingu milkitakien, kardukə hat ishi qəy atsisin e zingu kiəlt kodnki nuogakie ishi xuusin eoŋ.



Niyani xuuskə kiəlu.

- Burushi ye qiant kialu siali chong ishi eartsu amki nuog akr ishi akrs kifilgat ishi yartakiesis ishi qəbgisn eoŋ.
- Diwu, chazhka iiruka qiabgsdŋki akr ishi akrs siali diskə atsisin eoŋ.



Kifilkɲ chong edndəki kaaysakie

- Kifilkɲ chuong ednki kaaysi matsaaf chuong hadi 25 “el Jab gabu utdənishi” gədki kaaysi kaasis saamntakɲ kiəlas ishi xuusn eoɲ.
- Yir kiəlt tənə bachi duoynizka shoshkɲka oftdənt ishi akrs kaas səsən eoɲ. (qiəbgis:- iiru kiəlt iiru baachi, zhaanxl, chaazh kiəlt baachi shoshkɲz t-shərtika surn shigz)



Əy kiəlu

- Əy maxsaaf hadi 14 “tsuylatsukien” ka əy mandakien ishi huonsum kolzka tokgum kiəlt yir a amint eoɲ.

Tamrsi kuakie

- Buudu nuogum, tsəy, gədn, qəyses, uochkŋ ka banŋrsika, əy, kaaysi.

Tmrtas huonsuz

- Buudu nuogum kardu, tsəy, agli agəli ki zhiəyzh qiabgsdəki akr, wəraqət, irsas, lapis, kaaysika əy maxsaaf, kiəlu isk hadindaz, xuuzi, ziibuka kemikalka qiabgsdəki akr/postər/, kubm biangu kielakie qiabgsdəki akr, shiru shirshindŋki naagŋ, kilasr/kardakie/, qəymsqəlŋ kitu/saxinu/, agəli agəli ki əy naagŋ, hiənu idndaaz, hiənu idinki sidi kaasdaaz, toil, mizan, shuorkudaaz, izk tsaakndəki huli sigi, gomu, kaasa saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 8^z

Buudu nuogum uochkŋakie

1. Akrakŋ hat yir yir nuogu ishi sədnəni?
2. Akrakŋ hat jiəyzh kuotudəki yaab ishi sədnəni? yir yir ishi e jiəyzh kuotudəni?
3. Akrakŋ hat saamtka kiəluqa qiabgsdəki akr naaz ishi tini?
4. Akrakŋ hat kubm kiəlakien qiabgsdaaz naku nku ishi tini?
5. Akrakŋ hat el kiəlt ki qəydn ishi səda?



Tsəy kiəlu

- Ishi gəli ishi tsəy ishi basu kifilgat ishi yaartibaabakiesis ishi gen eoŋ.
- Zingu kodenki ziibuakien qiabgsdəki tsəy yekŋ choysht tsəya qank məchishimki uochkŋ uochiŋ. Xhəydn ataadas a chəyse.
- Tsəy maxsaaf chonŋ dadi 28 odumdəki tsəy gədəki tsəyas gə tsəyaqank məchishimki uochkŋ uochikŋ. Huodntatka xhəydn xhəyŋ.



Kifilŋ həyŋ edndəki kaaysakie

- Kifilŋ həyŋ ednki kaaysi matsaaaf chuonŋ kaaaysi hadi 30 “məchishimki jiəzh kuotŋ” Gədəki kaaysas kaasis jiəzh kuotŋ ishi xuusn eoŋ.

- “Wol ki kaaysi dadakie ishi berki kaaysi ishi gəlis yiəqiant buudu qan̄k ishi al kaas shuoyt ki kuok̄nas iskin eoŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn; 1 qəydn matsaaf chuong hadi 51 kida gant dadakie a gəli a gəliki kiəlt ishi mamski qəydnas qoy balt ishi qəbsu akr mǝxsaaf mamsu tmari mandakie qan̄k tachimen eoŋ.
- Qəydn; 2 qəydn matsaaf chuong hadi 52 kida gant mamnki biargu kiəl hadi kodə kiəlu hadiak̄hat atsmka kiəluka ishi ber qiabgsn eoŋ.
- Qəydn; 3 kubm kiəlakie istki atsm iib yaab ishi uochi yə kifilgat ishi yaartisis gen eoŋ.



Niyani xuusk̄ŋ kiəlu.

- Kəyka gaaru qiabgsdəki akrakien buudu nuogum kardak̄ŋ hat ishi sə akrs ishi kifilak̄ŋ chong atsəsn eoŋ.
- Buudu nuogum kardu ishi huonsum dadakie doḡtat ishi xuuski nuoḡŋ a gəli a gəliki akr akrsn eoŋ.
- Ishi utuki nuogu ishi be rishi gəli xuusk̄ŋ qan̄k akrs kifilgə ishi yaartidid qiabgsn eoŋ.



Kifil̄ŋ chong edndəki kaaysakie

- A gəli a gəliki kiəla atsm nazg a yenkint akr domino kiams kaaysi kaasisŋ.
- “Naaḡŋ naaḡŋ kaaysi” dadakie itsuk̄ŋ tsantka itsuk̄ŋ choyshtka kuchu xhurmtəy naaḡŋ xhurtəy ishi en huonsŋ.
- Huolis kodedəki nuogu marzu amki nuogu gənsiska mandakie kaaysi kaasis ishi zingas ishi xuusn e goŋ.



Əy kiəlu

- Əy mǝxsaaf hadi 15 “jiəzh ŋ-kuota” gədki əyas ishi xaagm xaagm əyn e ishi gəlis jiəzh ishi kuotnki ebn ishi iskn eoŋ.
- Əy mǝxsaaf hadi 26 “eku kəy kiəlt, eku gaaru kiəlt” gədki əyas əysis kiəlakien ishi ebn eoŋ.

Saamnt 30^z

Saamtakŋ choŋg ishi tamr xuusŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakŋ choysht,

- Ishi gəlin jiəzh kuotinishi. (5 kifil kiəlu)
- A gəli a gəliki nuogŋ ishi xuuskizŋ hat ebm tachiminish. (3 kifil kiəlu)
- Hiirŋki nuogu guuzhtəy təchim et ki tsəyakŋhat shishkŋs eanishi. (2 kifil kiəlu)
- Kiəlukŋ choŋg qəydndki qəydn bierinishi. (4 kifil kiəlu)
- Eduqank ishi kodnt zingu kodəkay qianki zibakien/kemikalakien bernishi. (3 kifli kiəlu)
- Biargakŋ choŋg kubm naaru am kiəlakien biernishi. (1 kifil kiəlu)
- A gəli a gəliki naaru huonsu genishi. (3 kifil kiəlu)
- Aabu boski ye qiant hadi huonsum nudu qoykŋ a gəli a gəilki haadakie kifil am akrs akrsinishi. (4 kifil kiəlu)

Tamrsi kuakie

- Buudu nuogum, tsəy, gədn, qəyses, uochkŋ ka banŋrsika, əy, kaaysi.

Tmrtas huonsuz

- Buudu nuogum kardu, tsəy, agli agəli ki zhiəyzh qiabgsdəki akr, wəraqət ,irsas, lapis, kaaysika əy maxsaaf, kanki saani, samin, hhaay, hhaay joku, choysht tsantki akr, kubm kiəlakien qiabgsdəki akr, saat akr, quxsinki hadi, hhaay siali, a gəli a gəliki kiəln qiabgsdəki pəzil, kubm biargu kielakie qiabsdəki akr, shiru shirshindŋki naagŋ, kilasr/kardakie/, klasər, agəli agəli ki əy naagŋ,hiənu idndaaz, hiənu idinki sidi kaasdaaz, toil, mizan, shuorkudaaz, izk tsaaakndəki huli sigi, gomu, kaasa saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 8^z

Buudu nuogum uochkɲakie

1. Akraɲ hat nuogu tɛchimdɛki yaab naz ishi tini?
2. Akraɲhat sɛdndki akraɲ sapm manz gujinti ishi gɛdnt yir akr ishi gujini?
3. Akraɲhat sɛdndki saata naku kiɛlu ishi qiabgsdɛni? Qiabgis:- sɛtsnqank itsu saat, suogu saat, kar manz.
4. Akraɲhat sɛdndɛki biargu atsmakie ays ishi tini? Sumuqank gɛnti.
5. Nak nak atsem asɛsisdɛni?



Tsɛy kiɛlu

- Tsɛy maxsaaf chong dadi 13 eduqank ishikodnt zingu kodenki nuogu tamrsdɛki tsɛy xaagm xaagm gon. Tsɛya qank mɛchishimki uochkɲ uochikɲ. Huodntatka xhɛydn xhɛyɲ.
- Hiɛlki dadakie ishi xuuski tsɛy ish gɛlis shishkstɛy gujitɛy ishi e gen eon.
- Tsɛy maxsaaf chong dadi 29 “kobu tsubin yasinen” gɛdɛki tsɛyas tsɛy Tsɛya qank mɛchishimki uochkɲ uochikɲ. Huodntatka xhɛydn xhɛyɲ.



Kifilkɲ hɛyɲ edndɛki kaaysakie

- Kifilkɲ hɛyɲ ednki kaaysi matsaaaf chuong kaaaysi hadi 30 “mɛchishimki jiɛzh kuotkɲ”Gɛdɛki kaaysas kaasis jiɛzh kuotkɲ ishi xuusn eon.
- “Wol ki kaaysi dadakie ishi berki kaaysi ishi gɛlis yiɛqiant buudu qarɲk ishi al kaas shuoyt ki kuokɲas iskin eon.



Ishi qɛy sɛsisɲki kiɛlu

- Qɛydn; 1 qɛydn matsaaaf chuong hadi 53 kida gant itsu ɛmkɲ kiɛlt kotɲki dɛmbakien (qiabgis: - itsukɲ tsantka choyshtka kuchu xhurm, ist ɲ-ɛmdɛki naagɲ xhurkɲ kar manz qɛydn ishi qɛyn huonsɲ.
- Qɛydn; 2 kubm narru am kiɛlu mɛchiki akr filesh kardukɲhat mamsu wochkur ishi shishks anin huonsɲ.
- Qɛydn; 3 kushubabakie kubm kiɛlakɲ hat yir yir qɛydn ishi qɛydn tɪib yaab ishi uochi yɛ kifilgat yaartisis gen eon.



Niyani xuuskɔŋ kiəlu.

- Saat akr siali qank ishi disku saatakɔŋ hat nuogumn eoŋ.
- Niyani xuskɔŋ maxsaaf hadi 19 hadiakien ishi huonsum akr akrsn eoŋ.



Kifilɔŋ chonŋ edndəki kaaysakie

- Kifilɔŋ chuonŋ ednki kaaysi matsaaf chuonŋ hadi 26 ishi xuuki tsəy ishi beru yaab baal am qəyn eoŋ.
- Kiəlakikɔŋ hat mamsinki pəzl ishi kiamsn eoŋ.



Əy kiəlu

- Əy maxsaaf hadi 26 eku kəy kiəlu gədəki əyas xaagm əysis a gəli a gəliki kəlu am ishi gen eoŋ.
- Əy maxsaaf hadi 7 “kuchu xhurum yə tigo” gədki əyas xaagm əysis jiəzh kuotkɔŋ ishi xuusn eoŋ.

Saamnt 31^z

Saamntakɔŋ chonŋ ishi tamr xuusɔŋkidakie

Dadakie tmrt hhaakɔŋ choysht,

- Ishi gəlin jiəzh kuotinishi. (2 kifil kiəlu)
- Atnka igɔŋ begum genishi. (3 kifil kiəlu)
- Hiirnki nuogu guuzhtəy təchim et ki tsəyakɔŋhat shishkɔŋs eanishi. (3 kifil kiəlu)
- Xsufu isku izqank huonsum a gə a gəki xsufu ebm xsaafinishi. (2 kifil kiəlu)
- Kiəlukɔŋ chonŋ qəydndki qəydn bierinishi. (4 kifil kiəlu)
- Basisnki ziibuka basiskay qianki ziibu berinishi. (3 kifil kiəlu)
- A gəil a gəliki narru huonsum genishi? (3 kifil kiəlu)
- A gəil a gəliki narru təchim kodenki zingu genishi. (1 kifil kiəlu)
- Aabu boski ye qiant hadi huonsum nudu qoykɔŋ a gəli a gəilki haadakie kifil am akrs akrsinishi. (2 kifil kiəlu)
- Taamu kaaysi akrs wəshi kaasinishi. (2 kifil kiəlu)

Tamrsi kuakie

- Buudu nuogum, tsəy, gədn, qəyses, uochkŋ ka banŋrsika, əy, kaaysi.

Tmrtas huonsuz

- Buudu nuogum kardū, tsəy, kasay/buotu nidnz, agli agəli ki narru təchim qiabgsdəki filəshkarduka fostərka, wərəqət, irsas, lapis, kaaysika əy maxsaaf, aabu boski pəzilu, quxsinki hadi, hhaay siali, a gəli a gəliki kiəln qiabgsdəki pəzil, kubm biargu kielakie qiabgsdəki akr, shiru shirshindŋki naagŋ, kilasr/kardakie/, klasər, agəli agəli ki əy naagŋ, hiənu idndaaz, hiənu idinki sidi kaasdaaz, toil, mizan, shuorkudaaz, izk tsaaakndəki huli sigi, gomu, kaasa saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardū atsm 8^z

Buudu nuogum uochkŋakie

1. Akrakŋ hat sədndki yaabka yapmka atn ishi gey? Naaz ishitik kuochn naaztiki nakuz atn tini?
2. Akrakŋ hat ays daduka ays xuuski yaabka estishkini? Ays ishi e berini?
3. Akrakŋhat saxsinka giamt qəydndki qəydn ishi beri? Nak nak ishi tin?
4. Akrakŋ chonŋ sədndəki naaru jəzh a tachimnt yir amigo ishi gedni? Qiabgis:- iiru kaynt



Tsəy kiəlu

- Karakar ishi am al qoy qoy qəy ishi tsəy gen e ishiŋ ebmas ishi eskn eoŋ.
- Tsəy maxsaaf chonŋ dadi 22 kiəlakieka atsumaka gedeki tsəyas gə tsəya qank məchishimki uochkŋ uochikŋ. Huodntatka xhəydn xhəyŋ.



Kifilŋ həyŋ edndəki kaaysakie

- A gəli a gəliki yapm hiənuka biarguka atnka ki yaab gədki hiənu ish akrs kaasin eoŋ.
- “Wol ki kaaysi dadakie ishi berki kaaysi ishi gəlis yiəqiant buudu qanŋk ishi al kaas shuoyt ki kuokŋas iskin eoŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn; 1 tsaktəy as qəydnki qəydn uochishi bangrs ka kiəlu qiabgsdəki (giamu, hhat, yir ishi edni? Choyshki biargut yir ishi qəyni?).
- Qəydn; 2 narru təchimqank yienki zingu (chazhi, iayli, itsu kəkŋ, tsabtu, bolu, shubu) filəshkardu yieqiyant fəstər qank akrakien kode filəshkardu akrka fəstər kardu akrka ishi kiamsn eoŋ.
- Qəydn; 3 a gəli a gəliki naaru am iib yaab ishi uochi yə kifiləkŋ chong ishi nuogumn eoŋ. (Qiabgis: - garu kiəlt iiru debdəgo hhaka itsu bezn ego.)



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Niyani xuuskŋ maxsaaf hadi 20 “uutnka i-daduka” gədki nuogu aabuqank ki qəydnas ishi qəy xuuskŋ kudn eskn eoŋ.
- Niyani xuuskŋ maxsaaf hadi 21 “inchi bezu igŋ” gədəki nuogu aabuqank qəysis qəydn kudun ishi iskŋ eoŋ.
- Niyani xuuskŋ maxsaaf hadi 19 hadiakien ishi huonsum akr akrsn eoŋ.



Kifilŋ chong edndəki kaaysakie

- Kodnkayi qianki ziibu ŋ koba zingu hurtnt ays ŋ e kutnkint qabsdəki taamu geoŋ. Qiabgs: - silku dawəlu, zingu kiəlt oshkuninki sumuka dog baal takŋ.
- Kifilŋ chuong ednki kaaysi matsaaf chuong hadi 26 ishi xuuki tsəy ishi beru yaab baal am qəyn eoŋ.
- Dadakie aabu bosky kaaysi kuduqank a gəli a gəliki aabu boski hiənuka nuoguka qəy nufqoy nuogu qəyteka xsaafin eoŋ.



Əy kiəlu

- Hharku kiəlt ki əy əysis hharku kiəlun ishi xuusn eoŋ. Qiabgis:- biargu qalz əy...
- Əy maxsaaf hadi 15 jiəzh ŋ kuta gədəki əyas ishi gəlin jiəzh ishi kuotŋ eoŋ.
- Əy maxsaaf hadi 27 “jo hhənjishimnish” gədki “O” kifil tmrt hogkst əydnəki əy əysis ishi xuusin eoŋ

Saamnt 32^z

Saamntakņ chong ishi tamr xuusņkidakie

Dadakie tmrt hhaakņ choysht,

- Atnka igņ begum genishi. (5 kifil kiəlu)
- Xsufu isku izqank huonsum a gə a gəki xsufu ebm xsaafinishi. (5 kifil kiəlu)
- Kiəlukņ chong qəydndki qəydn bierinishi. (4 kifil kiəlu)
- Basiskay qianki ziibu berinishi. (3 kifil kiəlu)
- A gəil a gəliki narru təchim kodenki zingu genishi. (4 kifil kiəlu)
- Taamu kaaysi akrs wəshi kaasinishi. (2 kifil kiəlu)

Tamrsi kuakie

- Buudu nuogum, tsəy, gədn, qəyses, uochkņ ka banrsika, əy, kaaysi.

Tmrtas huonsuz

- Buudu nuogum kardu, tsəy, kasay/buotu nidnz, baldi jogu, hhaay, agli agəli ki narru təchim qiabgsdəki filəshkarduka fostərka, wərəqət, irsas, lapis, kaaysika əy maxsaaf, aabu boski pəzilu, quxsinki hadi, hhaay siali, a gəli a gəliki kiəln qiabgsdəki pəzil, kubm biargu kielakie qiabsdəki akr, shiru shirshindņki naagņ, kilasr/kardakie/, klasər, agəli agəli ki əy naagņ, hiənu idndaaz, hiənu idinki sidi kaasdaaz, toil, mizan, shuorkudaaz, izk tsaakndəki huli sigi, gomu, kaasa saxin.



Buudu nuogum kiəlu

Buudu nuogum kardu atsm 8^z

Buudu nuogum uochkņakie

1. Akrakņ hat sədndki dadu kuchidakie yir akrki baachi ishi ofkini? Niyakudakieso?
2. Akrakņ hat iiru kiəltka chaazh atsm qəydndki qəydn ishi beri? Yir yir ishitini?
3. Akrakņ chong sədndəki naaru jiyda a təchimnt yir amigo ishi gədni?



Tsəy kiəlu

- Karakar ishi qəy alin e qoy qoy ishi qəy ishi gəlis tsəy gen e ishi ebmas ishi iskin eoŋ.



Kifilkŋ həykŋ edndəki kaaysakie

- Kifilkŋ chuong ednki kaays maxsaaf hadi 31 hharku kiəlt qəydndəki qəydn taamu kaays qanŋ ishi qiabsin eoŋ.
- “Wolki kaaysi dadakie ishi beu ishi gəlis yiəqiant buudu qanŋ kaasin eoŋ.



Ishi qəy səsisŋki kiəlu

- Qəydn; 1 hakim qəydnbaab oshku dadakiesis ziibu huonsuka zinguka ishi hususin eoŋ.
- Qəydn; 2 dadakie ishi atnki kiə, atsmka biarguka atubaab ishi uochi xsaaf kifilgat gen eoŋ.
- Qəydn; 3 naaru taacm qanŋ amki zingū (chaazhi, iayalu, itsu, kaykŋ, xsaabtu, boln, shubu) flash kardu qanŋ akr kobde posterakŋ hat kiakr qanŋ ishi kiamsu nuogumin eoŋ.□
- Qəydn; 4 “O” kifil hharku kiəlt taamu kaaysi qubistəy ishi yartisiska ishi astamr sis ishi qiabgsn eoŋ.



Niyani xuuskŋ kiəlu.

- Niayni xuusŋ mtsaaf hadi 21 uutnen ka i-dadenka hat ki qəydnas qvysis ishiŋ xuuskŋ kudun ishi iskin enti.
- Kodn kaay qianŋki ziiib kodn zingū kodəkst qibgsdəki taamu kaaysi qanŋ ishi qiabgsa.



Kifilkŋ chong edndəki kaaysakie

- Kifilkŋ chuong ednki kaays maxsaaf hadi 26 ishi xuuski tsəy ishi beru yaab baal am tsəyn eoŋ.
- “Aabu bosky kiams” gədki kaaysias kaasis dadakie aabu bokiaqanŋ hiənu qoyka nuuf qoy nuogu ishi qəytəy xsaafn eoŋ.

Əy kiəlu

- Əy maxsaaf hadi 28 “jo hhənjishimnish” gədki “O” kifil tmrt hogkst əydndəki əy əysis ishi xuusin eoŋ
- Əy maxsaaf hadi 29 “hoya, hoye” gədki dadəkie gobu dəmbi kaaysi buudu xaagŋ qənk ishi am buudu qoyda “hoya, hoye” gekst buudu xaagŋda “ho” gənishi əy kaasin eoŋ.
- Əy maxsaaf hadi 28 “ku ku” gədki əyas gatsi əy yekŋ choysht dadəkie ishi əyn əynaagka kuchu ishi xsogŋ eoŋ

Honsu maxsaaf

- ትምህርት ሚኒስቴር (2006 ዓ.ም):: የኦ-ክፍል ትምህርት ፕሮግራም መርሃ ትምህርት፣ አዲስ አበባ
- ትምህርት ሚኒስቴር (2006 ዓ.ም):: የተፋጠነ የትምህርት ቤት ዝግጁነት የመምህር መምሪያ፣ አዲስ አበባ
- ትምህርት ሚኒስቴር (2005 ዓ.ም):: የህፃን ስህፃን ትምህርት ፕሮግራም የአመቻቾች መምሪያ፣ አዲስ አበባ
- ራይት ቱ ፕሌይ (2000 ዓ.ም):: የቅድመ-መደበኛ ጨዋታ የመሪዎች ማንዋል፣ አዲስ አበባ
- ሴቭ ዘ ችልድረን (2007 ዓ.ም):: የቅድመ-ንባብ እና የቅድመ-ጽሑፍ ስሌት ትምህርት ጨዋታ ፕራዥ፣ አዲስ አበባ

Hiənu qoy nuogu wuchiku

- **Loto** – adalie quxsinki hadi chatisakŋ chong ki hadiakie qank ishi kiamsu kaasinki kaaysi tigo.
- **Styləs** – ishiŋ aabu səkay qiadəki yaabakie isk bərelkŋ hat xsaafdəki sutŋz amdŋki naaŋg isk ishi tosku xsaafdaaz tigo.
- **Bərel** – ishiŋ aabu səkay qiadəki yaabakie iskŋ hat ishi xsaaftəy nabbtəy edəki wərqət tigo.
- **Tangram** – dadakie a gəli a gəliki nuogukŋ hat qəydnki karzuka ints anki quxsinkiz ishi kiamsu a gəli a gəliki naaŋg akr ye qiant karzu qəydəki jometr ebm isk ishi xuusdaaz tigo.
- **Hadi domino** – hadika gəshkŋka ebm dant ishi xuusin honsidəki naaŋg tigo.
- **Doqa** – nastikuka inchika akrki nuogukŋ hat huli yas yasiz anki haarchi akr qank qəydnki dadakie kirnikŋ chong ishi huutu kuchuka aabuka gabu igən honsudəki naaŋg tigo.
- **Pəzilakie** – ebm bastəyka dadakie quxsunki akrakien ishi kiamsu qoy akrki akr qəyn honsudəki kaayis tigo.
- **Pilastilin** – toku balt am dadakie ist kaasdəki fabrika/yaab/ qəyki toku tigo.

Ins 1:- “O” kifilkn Tmrt sis Qubisnki basisinki honsu naagn

Wukj

Tmrtas huonsunji naagj tamrka tamrsi kuda shishkikiz aamin ez tinishi. astamari maxsaaf chuong elki saamnta tmrtas huonsunji naagj qiabgs hiirn andinkinishi. Honsu naagnakie astamarisisi qiabgis gant andikiz ishi amkst astmaria/ren kieltatki qubisagant guchtay yilstay ka dogj baala gant aam honuskj hat hiashiz baasisigo.

Honusu naagnakie “O” kifil atsamari maxsaafakj hat qabsinkiz ishi amkst tmrt iikie a qubuniz gant mamsu honsumtay ishi qayn amkaykidaska ishi huur honsumn tmrt honsu naagj akrka tmrt ii qoykj chong huotnkida gashkj qiabgis gant hhaakj qang hiidj mamsinkigo.

Hadi	Honsu naagj sumu	Mams	Gashkj
1	Toil	Hadi qanj	1
2	Miizan	Hadi qanj	1
3	Shuorku	Hadi qanj	1
4	Kardaaz	Hadi qanj	1
5	Tsakndeki huili	Hadi qanj	1
6	siig	Hadi qanj	1
7	A gəli a gəliki kidj anki gomu	Hadi qanj	5
8	Kasay saxin	Hadi qanj	2
9	8 Buudu nuogum kardakie	Hadi qanj	$8*6=48$
10	Maxsaaf 2 (astamari maxsaafka 6 maxsaafakie)	Hadi qanj	$2*2=4$
11	Yaa hhadu səsisdəki akr	Hadi qanj	3
12	1-20 hadi gəbəxa	Hadi qanj	5
13	Hadi lotu	Gaabmk	5
14	A gəli a gəliki hadindaz (qorki, inchikj aabu, op'm, hharxhi...)	Gaabmk	10
15	Xuuziakie	Hadi qanj	15
16	A gəli a gəliki gəydj qiabgisdəki akr/chartu	Hadi qanj	4
17	Atsisinki a gəli a gəliki akr (itsuka inchi aabuka)	Hadi qanj	10
18	Ishkj dogjtat ki honsu tadəki mangist ii akr	Hadi qanj	2
19	Hadi kurkur	Gaabmk	10
20	Quxsinki aabu boski /fləshkardu/	Gaabmk	10
21	Quxsinki hadikj /fləshkardu/	Gaabmk	10

22	A gəli a gəliki shadɲ anki dum yaasiz	Gaabmk	10
23	ĩib yaab qiabgisdəki akr	Hadi qanɲ	4
24	Hadu dochiki yaabakie el kiəlt ishi qəydəki qəydn ishi honsumki naagɲ akr	Hadi qanɲ	3
25	A gəli a gəliki ĩib yaap'm akr	Hadi qanɲ	3
26	A gəli a gəliki wuochgki nuudu akr	Hadi qanɲ	3
27	Ĩib yaab qoy qəydn qəykist qiabgisdɲki akr	Hadi qanɲ	4
28	Burtukanakie	Hadi qanɲ	10
29	Lomiakie	Hadi qanɲ	10
30	Taminakieka birakiekɲ notu	Gaabmk	5
31	Ist gobndəki guoynti	Hadi qanɲ	10
32	Maqas	Hadi qanɲ	10
33	A gəli a gəli siali anki irsas	Tsobuk	12
34	Hhaay siali	Tsobuk	12
35	Burush yas yasiz	Gaabmk	24
36	A gəli a gəliki debkɲ əy naagɲ (taarbu, xsinaxsli, giasu, chonggi)	Gaabmk	1
37	Hiənu ist idɲdeki tepu	Hadi qanɲ	1
38	əy ist idɲki sidi	Hadi qanɲ	10
39	Tepu	Hadi qanɲ	1
40	Tangiram	Hadi qanɲ	10
41	A gəli a gəliki karzu anki jometr naagɲ	Gaabmk	5
42	A gəli a gəli ints anki naagɲ	Gaabmk	3
43	A gəli a gəliki karzu	Gaabmk	5
44	Aabu bosky karzu	Gaabmk	5
45	A gəli a gəliki kiəlu qiabgisdəki karzu	Hadi qanɲ	5
46	Bukusinki toku	Hadi qanɲ	5
47	A gəli a gəli siali anki wərqət	Tsobuk	10
48	Aabu bosky gəbaxa	Hadi qanɲ	5
49	Wuoukayki nuogukɲ hat qəydnki aabu bosky bordu	Gaabmk	1
50	Quxsinki aabu bosky karzu	Gaabmk	1

51	Jiŋ	Miətrk	100
52	Kaniki sanu	Hadi qanj	5
53	Kola	Kiluk	5
54	Quxsinki xharqu	Miətrk	10
55	A gəli a gəliki kidŋ anki qorqor/nastik kubay	Gaabmk	10
56	Kasay	Kiluk	4
57	Itsu aabu	kiluk	4
58	Kilasər	Tsobuk	2
59	Karton	Hadi qanj	10
60	Hhaay məchidəki naagn	Hadi qanj	5
61	Guxatu/dumu yas yasizka isk budindaaz	Hadi qanj	2
62	lapis	Hadi qanj	50
63	Fillip chartu/akrka xsufuka ist qəydndaaz	Hadi qanj	4
64	Gazexu/maxsaaf yas yasiz	Hadi qanj	20
65	Biiyi	Gaabmk	1
66	Nastik xarmusakie	Hadi qanj	20
67	Azhu isk chatkndaaz/burushu	Hadi qanj	5
68	Tirafik barnexu	Hadi qanj	5
69	A gəli a gəliki zingu milkit məchiki fostəru	Hadi qanj	5
70	Kantur	Hadi qanj	5
71	Jiŋ kirin	xurnqank	1
72	Chatis naagn	Hadi qanj	10
73	uorchi	Hadi qanj	5
74	Eltiriku shibu	Miətrk	5
75	Kibiritkŋ kofkŋ	Hadi qanj	10
76	A gəli a gəliki itsu qiabgisdəki akr	Hadi qanj	3
77	Kiəltatki qəydn səsisdəki akr	Hadi qanj	3
78	Kiəlu, biarguka atsm ist hadindaaz /kalandər/	Hadi qanj	5
79	Zabtki itsu biezu	Hadi qanj	5
80	Zabtki itsu izg ashundəki naagn	Hadi qanj	5
81	Gətski honsu tadndəki saxin /kitu/	Hadi qanj	5

82	Ziib qiabgsdəki akr	Hadi qanjk	4
83	Kubm biarguknj chongki kiəlakien qiabgsdəki akr	Hadi qanjk	4
84	A gəli a gəliki jəyzh kutknj qiabgsdəki akr	Hadi qanjk	4
85	Samin	Hadi qanjk	20
86	hhaay jogu	Hadi qanjk	5
87	Choysht tsant am alki akrakie	Hadi qanjk	5
88	Saatknj akr	Hadi qanjk	5
89	A gəli a gəliki naaru təchim qiabgsdəki fostəru	Hadi qanjk	4
90	Baaldi	Hadi qanjk	5

“O” kifilkɛ Tmrt Qubis

Astamari maxsaaf

ISBN: 978-99944-2-865-6



Top'ia Fedɛral Diɛmokirasi Ripobilik
Tmrt Ministɛr



Dɛbub Yint Yintki Yaabakie Kilil
Tmrt Biiro

Biri: 90.00